

90 jaar Woningbouwvereniging
Wormer

Van bouwvereniging tot woningstichting

J.J. Knegt	bestuurslid van 1975 tot 1978 voorzitter van 1978 tot 1997
B.H. Boon	bestuurslid van 1975 tot 1988
N. Fijma	bestuurslid van 1975 tot 1977
J. Butter	bestuurslid van 1975 tot 1982
L. v.d. Hoeven	bestuurslid van 1975 tot 1982
J. Hagendoorn	bestuurslid van 1976 tot 1979
P. Schadenberg	bestuurslid van 1977-1981 penningmeester van 1981 tot 1986
N.J. Kramer	bestuurslid van 1986 tot 1993 bestuurslid van 1978 tot 1985 penningmeester van 1987 tot 1996
J. Al	bestuurslid van 1979 tot 1986
Mevr. M. Dukker-Terpstra	bestuurslid van 1979 tot 1982
Mevr. P.A.M. Floris	bestuurslid van 1979 tot 1994
J v.d. Laan	bestuurslid van 1980 tot 1990
Mevr. C.J. Mulder	bestuurslid van 1982 tot 1983
Th.W. Krijnen	bestuurslid van 1982 tot 1992
R.P. Baas	bestuurslid van 1982 tot 1995
J. Willemsen	bestuurslid van 1983 tot 1987 secretaris 1987 tot 1994 bestuurslid van 1994 tot 1995
Mevr. A. Bakker	bestuurslid van 1984 tot 1987
E.J. Fielmich	bestuurslid van 1985 tot 1991
P. van de Velde	bestuurslid van 1986 tot 1996
M. van Leeuwen	bestuurslid van 1986 tot 1994
Th. Pattenier	bestuurslid van 1988 tot 1991
Mevr. C. Verdam	bestuurslid van 1991 tot 1995 secretaris van 1995 tot 1998
F.J. v. Zwam	bestuurslid van 1994 tot 1996 penningmeester van 1996 tot 2001
P. Andringa	bestuurslid van 1995 tot 2001
P.C. Roggeveen	bestuurslid van 1995 tot 2001
C. van Stek	bestuurslid van 1995 tot 1998
S.M. Bakker	voorzitter van 1997 tot 2001
Mevr. C. Ham	bestuurslid van 1998 tot 2001

**De volgende personen hebben
in de periode 1966 tot heden
zitting gehad in de raad van
commissarissen/raad van toezicht:**

W. Huysman	commissaris van 1966 tot 1973 voorzitter van 1973 tot 1982
J. Korf	commissaris van 1966 tot 1978
H.K. Kreulen	commissaris van 1966 tot 1984
J. Rozemeijer	commissaris van 1966 tot 1967
P. Sinkeldam	commissaris van 1966 tot 1969 voorzitter van 1969 tot 1971
J.F. de Bruin	commissaris van 1968 tot 1973
J. Vredevoort	commissaris van 1971 tot 1991
S.M. Bakker	commissaris van 1975 tot 1982 voorzitter van 1982 tot 1997 voorzitter van 2001 tot heden
W. Reiziger	commissaris van 1978 tot 1983
N. Fijma	commissaris 1982 tot 1993
C. van het Kaar	commissaris van 1983 tot 1997
H.J.C. van de Broek	commissaris van 1984 tot 1988
F. Groot	commissaris van 1988 tot 1999

J.C. van Haeften commissaris 1997 tot heden
P. Zaal commissaris 1998 tot heden
C. van Stek commissaris van 1998 tot 2001
P. Roggeveen commissaris van 2001 tot heden
D.P. Zwart commissaris van 2001 tot heden

**De volgende medewerkers
werkten/werken bij de
woningbouwvereniging/
woningstichting:**

J. van het Kaar administrateur van 1960 tot 1970
F. Stroobach (eerste medewerker in dienst)
opzichter van 1967 tot 1972
H. Oostra administrateur van 1969 tot 1975
Mej. H. Bleeker typiste van 1970 tot 1973
A.A. Klever opzichter van 1970 tot 1985
G. Huisman huismeester Koningsvarenflats van 1971 tot 1984
Mevr. N. Pot-Regtien administratief/baliemedewerkster van 1973 tot 1976
W.F.L. Vervloet administrateur 1975 tot 1984
J.M. Koster administrateur van 1975 tot 1995
Mevr. B. Vink-van Santen administratief/balie medewerkster van 1976 tot 1991
en van 2002 tot heden
Mevr. T. Visser-Saft schoonmaakster van 1976 tot 1994
A.C. van Esseveld algeheel leider van 1978 tot 1980 en directeur van 1980 tot 1992
N.J. Kok opzichter van 1979 tot heden
Mevr. W. Koster-Vas administratief medewerkster van 1980 tot 1984
Mevr. P.A. Houttuin-de Boer schoonmaakster Koningsvarenflats van 1980 tot 1990
Mevr. A. Kiers-Kroon schoonmaakster van 1981 tot 2002
W.F. Kerstens huismeester van 1982 tot 1991
Mevr. T. Goos secretaresse van 1984 tot 1987
R. Meyer administratief medewerker van 1984 tot 1985
R.H. Willemsen administratief medewerker van 1984 tot 1985
G. Smit assistent opzichter van 1985 tot 1986
S. Groot assistent opzichter van 1986 tot 1988
Mevr. L. Fijma administratief/balie medewerkster van 1986 tot 1989
Mevr. E.T. van Gelderen-Moerkamp secretaresse van 1987 tot heden
Ch. Breukelaar assistent opzichter van 1988 tot 1992
E. Pichel boekhoudkundig medewerker/systeembeheerder van 1989 tot heden
Mevr. C.J.M. Huijzer medewerkster verhuur en bewonerszaken 1990 tot 1998 hoofd verhuur
en bewonerszaken van 1998 tot 2003
Mevr. E. Oudkerk administratief medewerkster van 1990 tot heden
J.J. Kroonenburg huismeester van 1991 tot heden
Mevr. M.F. Rutgers directeur van 1992 tot 1993
Th.W. Krijnen directeur van 1993 tot heden
A.F. M. Landgraf hoofd technische dienst van 1993 tot 1997
R. Kerssens opzichter van 1994 tot 1997
hoofd technische dienst van 1997 tot heden
J. van de Vuurst hoofd financieel economische dienst van 1995 tot heden
S.J. Wezel opzichter van 1997 tot heden
Mevr. B. Sombroek-Rijs medewerkster woonruimteverdeling van 1997 tot heden
A. Krom opzichter van 1999 tot heden
Mevr. L. van Braam baliemedewerkster 2000 tot heden
R. Nies coördinator bedrijfsbureau 2002 tot heden
Mevr. W. Baas schoonmaakster van 2002 tot 2003
Mevr. W. Waal schoonmaakster vanaf 2003
later administratief medewerkster vanaf 2003
Mevr. W. Hespen-de Boer schoonmaakster vanaf 2003
D. van der Grijn hoofd verhuur en bewonerszaken a.i. vanaf 2003
Mevr. E. Veldhuis-de Jong secretaresse vanaf 2003

**Het aantal medewerkers
bedraagt op dit moment
zeventien. Sommigen
werken parttime.**

90 jaar Woningbouwvereniging
Wormer

Van bouwvereniging tot woningstichting

De ontwikkeling van ons logo...

WONINGBOUWVERENIGING
WORMER

Schansstraat 1
1531 CD Wormer
Tel.: 02982-3051

Rabo Bank
Rek.nr. 3749 00 515
Giro bank nr 215940

Onze ref.: Uw ref.:

KEUZEFORMULIER

DE ONDERGETEKENDE :
BEWONERS VAN HET PERCEEL :
GEEFT DE VOORKEUR AAN HET VOORSTEL NR.
(invullen 1, 2, 3 of 4)
MET DE DAARBIJ NADER BEPAALDE KLEURK

„WONINGBOUWVERENIGING WORMER”

te Wormer
Opgericht 23 februari 1912

Schansstraat 1
Telefoon (02982) 30 51
Postrekening 674151

De heer
P. Klopper
Peperboomstraat 1
1531 CV WORMER

WONINGBOUWVERENIGING "WORMER"

Schansstraat 1
1531 CD Wormer

Technische Dienst Tel. 02982-3051
Verhuur/Bewonerszaken
en Administratie Tel. 02982-6421
 Fax 02982-6846

Bank: N.V. Bank Nederlandse Gemeenten
nr. 28.50.40.049
Giro Bank: 1081

Onze ref.: **NK/LVG** Uw ref.:
nr. 95/596

Aan de bewoners van
Gele Lisstraat 1 t/m 25

Geachte bewoners,

In de coatinglaag van de
haarscheurtjes door ons geconstat

WONINGSTICHTING
wormer

Studio Welgraven
t.a.v. M. Welgraven en P. Louman
Rijksweg 132d
1906 BL Limmen

'90 jaar wonen een continu proces'

Geachte lezer,

Dat wonen een eerste levensbehoefte voor iedereen is, klinkt als een dooddoener. Maar aan het begin van de vorige eeuw werd aan die behoefte slechts mondjesmaat voldaan. Het was in die tijd dat mensen de basis legden, vanuit sociale bewogen- en betrokkenheid en vanuit het 'voor-ons-en-door-ons'-principe, voor de volkshuisvesting zoals we die nu kennen. De Woningwet van 1901 vormde daarin een belangrijke mijlpaal. Zo ontstond ook in Wormer de volkshuisvesting, met de oprichting van de 'Bouwvereniging Wormer' in 1912.

2002 was voor Woningbouwvereniging Wormer een bijzonder jaar. De vereniging bestond op 23 februari negentig jaar en hield nog in datzelfde jaar op te bestaan. Op 8 oktober gingen de leden, tijdens een speciale ledenvergadering, akkoord met de omzetting van de vereniging naar een stichting. Deze gebeurtenis staat niet op zichzelf, maar illustreert de ontwikkeling die de volkshuisvesting afgelopen eeuw heeft

doorgemaakt. Vandaag de dag hebben woningcorporaties een andere rol dan destijds.

Dat we nu Woningstichting Wormer heten, is dus geen breuk met de negentig jaar die aan deze verandering vooraf gingen, maar is er juist een logisch gevolg van.

In dit boek blikken we terug op '90 jaar Woningbouwvereniging Wormer', in woord en beeld. We willen deze belangrijke periode immers niet vergeten, maar juist levend houden. Vanuit verschillende invalshoeken – verenigingsbestuurders, de gemeente, bewoners, medewerkers – wordt beschreven hoe we zijn geworden wat we nu zijn.

Wonen, en alles wat daar mee te maken heeft, is een continu proces van ontwikkelen, slopen, bouwen, beheren en renoveren. Een proces dat mede wordt gestuurd door de tijdgeest en door maatschappelijke en conjuncturele ontwikkelingen. Vanuit die ontwikkeling is de omvorming naar stichting een stap die

past bij het functioneren van de corporatie nu en in de toekomst. De kennis en ervaring opgedaan in de afgelopen negentig jaar leggen een brede basis onder de woningstichting, waarbij de zorg voor het wonen voor huishoudens met een smalle beurs uitgangspunt was, is en blijft.

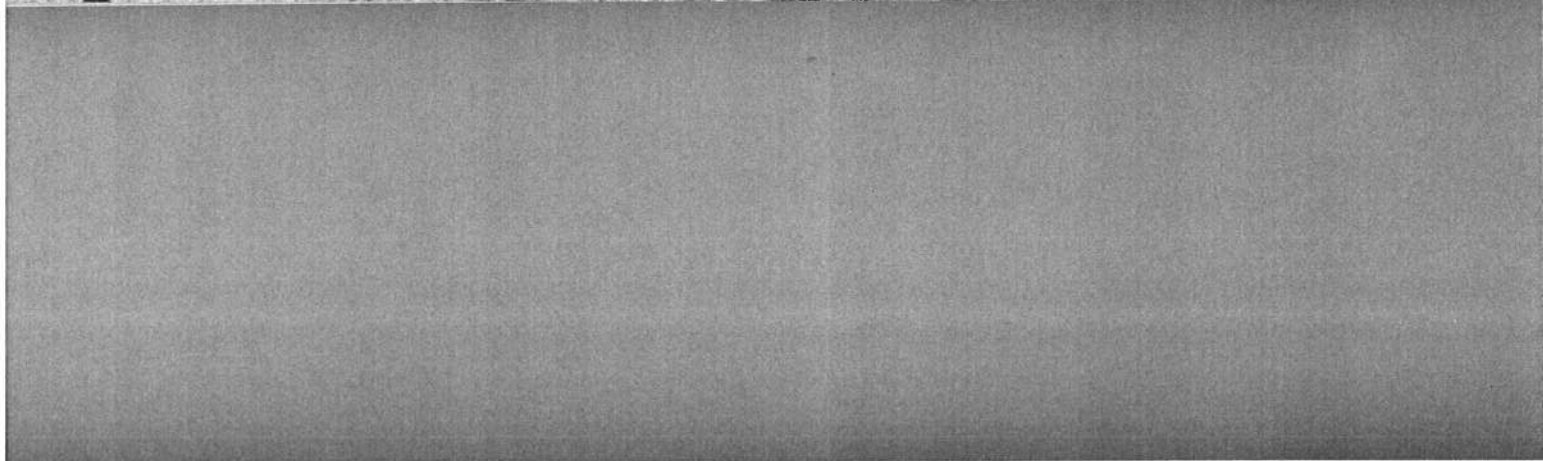
In de afgelopen negentig jaar hebben talloze vrijwilligers, bestuurders en medewerkers ongelooflijk veel werk verzet. Deze inzet, tezamen met de medewerking van de huurders, hebben de woningstichting gemaakt tot wat ze nu is. Ik wil al die mensen daarvoor hartelijk danken.

Tot slot wens ik u veel kijk- en leesplezier met dit bijzondere boek, '90 jaar Woningbouwvereniging Wormer'.

Met vriendelijke groet,

Th.W. Krijnen
directeur/bestuurder

Hoek Dorpsstraat/Zaandammerstraat

HOOFDSTUK I

1

De vooroorlogse
periode

E Er is nog geen spa
voor eene nieuwe
woning den grond in,
of huurders bestormen de
bouwer

De gemeenteraad bij de installatie van burgemeester
P. Kooiman in september 1919

Cholera en woningnood

Eerstesteenlegging bouw van de gasfabriek (1912) met links vooraan burgemeester D. Kooiman, oprichter van de bouwvereniging

Kinkhoest, malaria, tuberculose, cholera. Aan het begin van de twintigste eeuw waren het, net als elders in het land, normale ziekten in Wormer. In 1906 ging het bergafwaarts. 'De algemeene gezondheidstoestand was, vergeleken bij die van andere jaren, verre van gunstig', staat in het 'Verslag van den gezondheidstoestand der gemeente Wormer' over dat jaar. Een paar jaar later, in 1910, vergaderen Burgemeester & Wethouders over de situatie. Besloten wordt dat 'zal worden geïnformeerd of met Wormerveer eene gemeenschappelijke regeling kan [worden] getroffen, zoodat patiënten daar in het ziekenhuis kunnen worden opgenomen.' Zo niet, dan zal 'ter rechtertijd hierop de aandacht gevestigd moeten worden door het stichten van een barak', zo melden de notulen. Maar wegens de hoge kosten van zo'n 'barak' wordt later besloten dat 'voorlopig deze zaak dient te worden aangehouden, besproken, enz. minstens tot 't volgend jaar'. In samenwerking met het Witte Kruis komt het er in 1912 eindelijk van.

Een toevallige bezoeker

Dat jaar, 1912, is een jaar van grote verandering. Wormer, een dorp met ruim 2000 inwoners, is tot dan toe een smalle straat, met daarlangs een wegsloot en vele bruggetjes. Het ligt tussen weilanden, sloten, boomgaarden en tuinen. Zandpaden, landweggetjes en bruggen verbinden de huizen en de molens met elkaar.

Dat er veranderingen op til zijn, blijkt uit de onderwerpen waarover de gemeenteraad en B&W vergaderen. 'In de gemeente heerscht woningnood', stelt burgemeester D. Kooiman tijdens een raadsvergadering op 17 november 1911. 'Er is nog geen spa voor eene nieuwe woning den grond in, of huurders bestormen de bouwer.' De raad probeert het tij te keren door stukken gemeentegrond te verkopen, waarop particulieren kunnen bouwen. Kooiman zelf – behalve burgemeester tevens gemeentesecretaris en ambtenaar van de burgerlijke stand – is ruim een jaar eerder op curieuze wijze aan het bewind gekomen. Op 5 augustus 1910 biedt burgemeester L. Rempt zijn ontslag aan. 'Tegelijkertijd wordt gesproken met den Heer D. Kooiman, secretaris van Maarssen, die toevallig

als sollicitant de gemeente bezoeken, bij den burgemeester aanlopende om de Secretarie te mogen bezichtigen, door den burgemeester werd verzocht zich in de vergadering te verzoeken.' De onverwachte bezoeker valt zo in de smaak dat B&W besluiten 'met gepaste en juiste middelen om den Heer Kooiman benoemd te krijgen'. Op 17 november wordt hij officieel geïnstalleerd.

De gemeenteraad vergader

Met de komst van Kooiman komt meer gemeentegrond in de verkoop. Maar het is niet genoeg. Het duurt nog tot de zomer van 1912 als in de gemeenteraad voor het eerst wordt gesproken over de 'Bouwvereniging Wormer'.

Betere mensen in betere woningen'

Dorpsstraat na het dempen van de wegsloot (1920)

Bevlogen vrijwilligers

De ene na de andere woningcorporatie wordt opgericht. Het zijn zelfstandige, ideële organisaties, bestuurd door bevlogen vrijwilligers die dicht bij hun leden staan. Winst maken mag niet, alles wat zij verdienen moet ten goede komen van de volkshuisvesting. Gemeenten zijn verplicht bouwverordeningen te maken, die garanderen dat elk nieuw huis goed zal worden gebouwd en voldoende ruimte, licht, lucht en sanitair biedt. De corporaties krijgen subsidies van de overheid als de huizen aan deze eisen voldoen.

In Wormer duurt het nog ruim tien jaar (1912) voordat de eerste vereniging het licht ziet.

J Er zijn helaas vele huisvaders, die een groot deel van hun weekgeld buitenshuis zoeken. Ongerijmd zou het zijn te willen beweren, dat dit niet meer zal voorkomen, indien slechts voor betere woningen wordt gezorgd. Maar even ongerijmd zou het zijn te willen volhouden, dat uithuisigheid niet door slechte huisvesting wordt bevorderd, dat gemis van een gezelligen huiselijken haard den man nooit naar de kroeg jaagt

'Het groote belang der arbeiders'

Op 23 februari 1912 wordt de oprichtingsvergadering gehouden van 'Bouwvereniging Wormer'. De voorzitter is burgemeester D. Kooiman. Secretaris is P. Bart en D. Wakker Pz is penningmeester. Het aandelenkapitaal bedraagt in totaal 175 gulden. Wat bezielt deze mensen om er aan te beginnen? Over hun motieven is niet veel bekend. In Wormer volgen ze de landelijke trend: overal worden woningcorporaties opgericht. Met name in de geïndustrialiseerde gebieden, zoals de Zaanstreek, is er grote behoefte aan arbeiderswoningen. Bovendien stimuleert het Rijk de oprichting van woningcorporaties door tegen lage rentes leningen te verstrekken. Daarnaast kan vermoed worden dat bestuurslid J.P. Keet, tevens directeur Koninklijke Papierfabriek 'De Eendragt' oftewel Van Gelder Papier, het belang heeft benadrukt van goede huisvesting voor 'zijn' arbeiders. In Wormer verandert er in die periode veel. In mei 1911 worden de eerste voorbereidingen getroffen voor de bouw van een gasfabriek, die voor straatverlichting moet zorgen. Papierfabriek 'De Eendragt', Van Gelder Zonen vraagt vergunning tot uitbreiding met vier nieuwe gebouwen. Er wordt een begin gemaakt met het dempen van de vegsloot, tussen het Zaandammerpad en de Torensloot. Het Zandwegje wordt verhard en verbreed en in maart 1912 omgedoopt tot Zandweg.

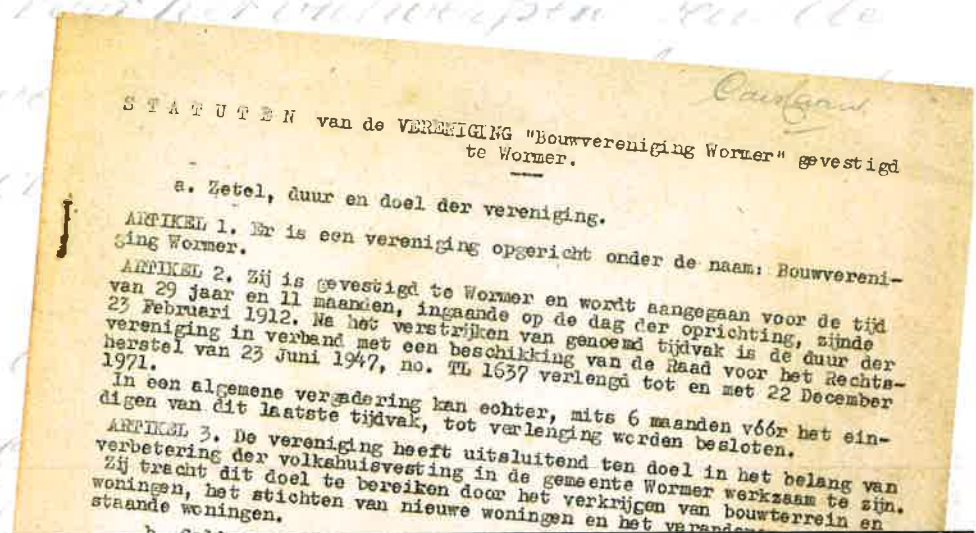
Er wordt een begin gemaakt met de aanleg van een bovengronds telefoonnet. De publieke werken staan onder toezienend oog van de nieuw benoemde gemeenteopzichter, P. Wakker.

Agendapunt 4

In de gemeenteraad van 16 augustus 1912, een half jaar na de oprichting, vergadert de gemeenteraad voor het eerst over de 'Bouwvereniging'. Het is punt vier op de agenda. Burgemeester Kooiman legt uit dat hij arbeiderswoningen wil laten bouwen, met een aantrekkelijke lening van het Rijk. Raadslid Koster begrijpt nog niet goed hoe de 'Bouwvereniging' zich verhoudt tot de gemeente. In zijn vragen weerklinkt ook de tegenstelling tussen de liberalen en de sociaal-democraten. 'Heb ik de zaak goed begrepen, dan staat de vereeniging op zichzelf doch B en W hebben toch recht zich met de zaak te bemoeien. Stel de vereeniging heeft de schuld afgelost, kan dan de gemeente de zaak tot zich nemen? De prijs van 'de Helling' [de gemeente-

grond die Kooiman wil verkopen aan de vereniging] is lager dan die waarvoor de gemeente gewoonlijk grond verkoopt. Zal ons daarvoor geen verwijt kunnen treffen? Hoe prachtig ik het doel ook vind, zullen wij door dit bouwen op groote schaal niet het particuliere initiatief geheel dooden?' Kooiman toont zich een burgemeester met een sociaal-democratische inborst. 'Het doet mij genoegen dat Koster in beginsel geen bezwaar heeft tegen den koop prijs van den gemeentegrond. Zijn bezwaar dat particulieren aanstonds voor minder prijs bouwterrein zullen verlangen is mijns inziens van minder belang. Bovendien acht ik den raad te allen tijde gerechvaardigd, wanneer hij, in aanmerking nemende het groote belang der arbeiders dat men langs dezen weg tracht te behartigen, een enkel particulier belang opzij stelt.'

De voltallige gemeenteraad schaart zich vervolgens achter het initiatief van Kooiman.

De woningen hebben in de schuur een 'plee', die loost op het slootje in de achterkant. Boven er geen plafonds en het de bewoner zo tegen het dakbeschot en het geveerde hout aan

'De Helling'

Irachtstraat (1933)

Sluisstraat Oostknollendam (1913)

De 'plee'

Eind 1912 zijn er 38 woningen in aanbouw. Aannemer P. Klopper uit Jisp bouwt er 29 op het terrein van De Helling, voor een bedrag van 1675 gulden per woning. Hier verrijst de Eendrachtstraat, die in de gehele geschiedenis van de vereniging een belangrijke rol zal spelen. De oplevering van de woningen staat gepland voor uiterlijk 15 december 1913. De woningen hebben in de schuur een 'plee', die loost op het slootje aan de achterkant. Boven zijn er geen plafonds en kijkt de bewoner zo tegen het dakbeschot en het ongeverfde hout aan.

Daarnaast bouwen de aannemers P. Wakker en M. Bus in totaal negen woningen aan de Sluisstraat in Oostknollendam.

In datzelfde jaar wordt een huurreglement vastgesteld en wordt de heer E. Wakker aangesteld als huurophaler. Zijn loon bedraagt zeven cent per woning per week. De ophaler komt langs direct nadat de huurders hun weekloon hebben ontvangen...

Verliezen

De huurprijs wordt aanvankelijk geschat op twee gulden en zes cent per week, maar loopt al snel op naar een geschatte 2,20 per week. Bij oplevering is de aanvangshuur 2,40 tot 2,50 gulden voor de woningen in de Eendrachtstraat en 2,20 voor de woningen in de Sluisstraat.

In 1914 meldt de jaarrekening een tekort, onder meer doordat 'enkele woningen korten tijd leeg' stonden vanwege de mobilisatie. Geld om een

De Bouwvereniging Wormer gaat voortvarend van start. Zij wijst bouwkundige, gemeenteopzichter en aannemer P. Wakker tijdens de vergadering van 23 februari 1912 aan om bouwplannen te ontwerpen, in overleg met de hoofdinspecteur van volksgezondheid, de heer Zoetmulder.

Burgemeester en verenigingsvoorzitter Kooiman en bestuurslid W. Visser hebben recht op koop van 21 are grond in Oostknollendam, voor een bedrag van 3500 gulden. 'De perceelen worden voor dien prijs voor de vereniging aangekocht', melden de notulen van de oprichtingsvergadering van de Bouwvereniging. Daarnaast zal 'getracht worden van de gemeente Wormer te kopen het terrein langs de Zaandammerpadsloot genaamd De Helling', eveneens om daar woningen te kunnen bouwen. De gemeente rekent voor de grond vijftig cent per vierkante meter (in totaal 3000 vierkante meter).

Grondwerkzaamheden, de bouw van twee bruggen en de bestrating komen daar nog bovenop, voor een bedrag 2000 gulden. Hoofdinspecteur Zoetmulder keurt de bouwplannen van de vereniging in juli 1912 goed, waarna, zoals gezegd, de gemeenteraad zich er nog over buigt.

Zaandammerstraat (1925)

fonds te vormen voor 'onderhoud en herstelling' is er daardoor niet. De jaarrekening over 1916 laat een verlies zien van 398,35 gulden, vooral als gevolg van de aanleg van een plantsoen aan de Eendrachtstraat. In 1921 volgt een nieuwe huurverhoging: van 2,50 gulden naar 3,25 per week voor woningen aan de Eendrachtstraat (een verhoging met dertig procent!), van 3,25 naar 4,00 gulden per week voor de huizen aan de Knollendammerstraat en van 2,20 naar 2,75 in de Sluisstraat. Het jaar daarop zorgt de aanleg van waterleidingen voor nieuwe verliezen en huurverhogingen.

Vernielzucht en misbruik

In 1923 is het schilderwerk een forse kostenpost. Na de offertes van zeven 'schilderspatroons' te hebben vergeleken, mogen de schilders Voormeij en Bakker aan de slag. De een voor de westzijde van straat en de ander voor de oostzijde. In datzelfde jaar wordt gesproken over verkeersoverlast in de Eendrachtstraat. Elkaar passerende 'rij- en voertuigen' brengen vernielingen aan in de voorperkjes van de straat. Ook het plantsoen blijft zorgen baren. In de vergadering van het bestuur van de Bouwvereniging wordt besloten het plantsoen zo minimaal mogelijk te repareren, in de eerste plaats omdat het te laat is om nieuwe beplanting aan te brengen en 'tweedens om te zien of de vernielzucht der jeugd en het misbruik der ouderen eenigszins te beteugelen zoude zijn. Desbetreffende zal aan de bewoners der

Eendrachtstraat een verzoek worden gericht mede te werken tot betere instandhouding van het plantsoen, niettemin bij herhaling van de bestaande misbruiken aan de schuldi- gen huurders de huur der woningen zal worden opgezegd.' Het helpt niet. In juni 1926 wordt voor 338 gulden een hek om het plantsoen gezet.

Een schrijven aan de regering

In 1926 rijzen de huren de pan uit. Voorzitter en burgemeester P. Kooiman, neef van oprichter Dirk, stelt voor 'pogingen in het werk te stellen tot verlaging der huren vooreerst die van 5,40 gulden per week. Na eenige bespreking werd besloten de medewerking te vragen van B&W teneinde een schrijven te richten aan de regering voor medewerking van die huurverlaging, omdat ieder overtuigd was dat die huurprijs voor arbeidsgezinnen ondragelijk was.' De losbandigheid blijft hoogtij vieren in de Eendrachtstraat. In 1935 wordt opnieuw geschilderd en secretaris P. Bart noemt het treurig dat 'die woningen steeds zonder toezicht gebruikt' worden. Bestuurslid P. Korver gaat voortaan iedere maand de woningen inspecteren in verband met de noodzakelijke 'herstellingen' en verbeteringen.

J Na eenige bespreking werd besloten de medewerking te vragen van B&W teneinde een schrijven te richten aan de regering voor medewerking van die huurverlaging, omdat ieder overtuigd was dat die huurprijs voor arbeidsgezinnen ondragelijk was

Gedreven bestuurders, verwoestende oorlog

Knollendammerstraat (1925)

Aan de Knollendammerstraat verrijzen in 1919 nog eens 48 woningen, gebouwd door de gemeente Wormer. In 1921 draagt deze over aan de Bouwvereniging. In hoog tempo verandert het karakter van het dorp.

Het besturen van de Bouwvereniging ontwikkelt zich tot een serieuze aangelegenheid. Na zeven jaar geeft D. Kooiman de voorzittershamer in 1919 over aan zijn neef P. Kooiman. Ook hij combineert zijn functie met het ambt van burgemeester van Wormer. Kooiman blijft 27 jaar aan het roer, eerst als voorzitter, later als bestuurslid.

De zittingsduur van Kooiman is kenmerkend voor de bestuurders van de vereniging. In 1924 wordt de heer J.J. Schoute voorzitter en vervult deze functie maar liefst 24 jaar, tot 1948.

D. Wakker is vanaf de oprichting tot 1929 penningmeester. C.P. Keet, directeur van Papierfabriek Van Gelder, is 33 jaar bestuurslid, P. Bart vervult 32 jaar de secretarisfunctie, R. Prins houdt het 23 jaar vol als bestuurder en P. Korver twintig jaar.

Het is Korver die in 1935 voorstelt om de woningen voortaan iedere maand te gaan inspecteren, om de noodzakelijke 'herstellingen' en verbeteringen te kunnen uitvoeren. Zonder iemand tekort te willen doen, zijn zij de grondleggers van de volkshuisvesting in Wormer.

34 jaar penningmeester

In 1929 neemt Jb. Molenaar het penningmeesterschap over van D. Wakker. Molenaar vervult die functie tot 1948 en is van 1944 tot 1954 ook nog waarnemend secretaris. In 1957 wordt hij opnieuw penningmeester, tot 1960, waarna hij nog tot 1966 secretaris is!

Met Molenaars toetreden tot het bestuur in 1929, 'professionaliseert' het bestuur. Er komt een 'kantoor', in huis van Molenaar zelf: Badhuisstraat 5. Daar worden voortaan ook de bestuursvergaderingen gehouden.

Brandbommen

In 1945 beschikt de vereniging in totaal over 86 woningen. De oorlog zelf is ook voor Wormer een zwarte periode. In 1942 worden 44 personeelsleden van Van Gelder Zonen verplicht

tewerkgesteld in Duitsland. De productie in de papierfabriek komt zo goed als stil te liggen. Water en voedsel worden naarmate de oorlog langer duurt, steeds schaarser. Op 8 april 1943 treft het noodlot het dorp. Een bommenwerper van de Britse Royal Air Force lost in hoge nood vierhonderd brandbommen op het westelijk deel van het dorp. De papierfabriek wordt getroffen, maar ook de woningen aan de Zaandammerstraat (eigendom van Van Gelder Zonen). Het grootste deel van de bommen treft de woningen in de omgeving van het badhuis. De bommenwerper zelf stort met bemanning en al in de Noordzee.

Koopmans te paard...

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN WORMER;

Gelet op het advies der woningadviescommissie;

Verlenen vergunning aan:

- de Heer *Ab. Koopmans*
- *Sluisstraat*
- *Oostknollendam*

om zich (met gezin) te vestigen in perceel

- *Oostknollendam n° 34.*

Wormer, *24 feb. 1950.*

Burgemeester en wethouders voornoemd,
De secretaris, De burgemeester,

Deze vergunning vervalt, indien er binnen 30 dagen na haar dagtekening geen gebruik van is gemaakt, ten zij zij binnen dat tijdvak is verlengd.

Zodra het perceel in gebruik is genomen, dient hiervan ter secretarie mededeling te worden gedaan.

Afschrift dezer vergunning zal worden gezonden aan de eigenaar/beheerder van het perceel, t.w.:

Houweren, Wormer

Secr. Badhuisstr. 5.

GEMEENTE WORMER

Wormer, *19 feb.*

AAN de heer *Ab. Koopmans*
Sluisstraat 6
Oostknollendam.

raat 32 t/m 54.
ollendam

te.

het perceel *Oostknollendam 34* zal binnenkort door de tegen-
 lige bewoners worden verlaten en ontruimd.
 Na overleg met de woningadviescommissie en de eigenaar van het per-
 ceel, zijn wij bereid U bovenvermelde woning toe te wijzen.
 Wij verzoeken U ingesloten formulier, na invulling en ondertekening,
 ons terug te zenden.
 Indien Uw antwoord bevestigend luidt, kunt U de verhuisvergunning
 ons tegemoet zien. Wanneer Uw antwoord ons vóór of op *16 feb. 1950*
 heeft bereikt, nemen wij aan, dat U de woning niet aanvaardt.

Burgemeester en wethouders van Wormer,
De secretaris,
De burgemeester,

J Mijn moeder waste de
kleden met regenwater
uit de put op het erf.
Dat scheelde op de
waterrekening

Ruim zeventig jaar huurder

J Verhuisplannen hebben we niet. Ja, uiteindelijk gaan we misschien naar Torenerf

De heer M. Koopmans, nu wonend op Karnstraat 1, is huurder sinds 1931. In dat jaar betrokken zijn ouders een woning in de Sluisstraat in Oostknollendam. Daar woonden ze tot 1958, waarna Koopmans en zijn vrouw verhuisden naar Dorpsstraat 34 te Oostknollendam. Sinds 1963 woont Koopmans in de Karnstraat. 'Maar ik ben niet als huurder geboren', zegt hij.

'Ik ben geboren in 1930, in het laatste huis op de dijk in Oostknollendam: Noordeinde. Ons gezin verhuisde een jaar later naar de Sluisstraat. Ik ben de oudste van zes kinderen. Mijn vader stierf toen ik nog heel jong was. Mijn moeder is altijd op de Sluisstraat blijven wonen.' Na verloop van tijd nam het gezin Koopmans een kostganger in huis. Naast wat extra financiële armslag bracht deze ook nog wat anders mee: de eerste televisie! 'Iedereen uit de buurt kwam bij de Koopmans televisie kijken', vertelt mevrouw Koopmans. 'In het weekend mochten de kinderen ook. De gehele kamer werd dan verduisterd.'

In de teil voor de kachel

Hoe de familie destijds de woning toegewezen kreeg, kan de heer Koopmans zich niet herinneren. Misschien kwam het doordat zijn opa en oma ook in de Sluisstraat woonden. Wat het echtpaar zich nog wel goed herinnert, is hoe het wonen in die tijd was. 'In de voorkamer stond de kachel en door een deur kwam je in de keuken. Het fornuis stond in de bijkeuken. Mijn moeder kookte elektrisch. Dit was zeer uitzonderlijk voor die tijd want de meeste mensen kookten op gas. Voor warm water stond er altijd een ketel op de kachel. Een geiser hadden we niet, net zo min als een badcel. Ik ging in een teil vóór de kachel in bad! Een wc was er wel: in de bijkeuken. In huis hadden we stromend water, maar mijn moeder waste de kleren met regenwater uit de put op het erf. Dat scheelde op de waterrekening.'

'Klompenhossie' en groentetuin

Het 'klompenhossie' was een aanbouwje tegen de bijkeuken, waar onder meer klompen en laarzen wer-

den neergezet. Een koelkast had het gezin niet, maar, zo zegt Koopmans, 'dat was ook niet echt nodig. We deden iedere dag inkopen en met zo'n groot gezin ging alles elke dag op. Verder hadden we een groentetuin, dus beschikten we altijd over ingemaakte groenten.' Een echte tuinier was Koopmans niet, vertelt zijn vrouw. 'Hij wilde later zelfs liever naar een flat. Elke dag die groenten uit de tuin halen ... hij had genoeg 'tuin' in zijn leven gezien.'

Een eigen stek

In 1958, hun verkering duurt dan al vijfeneenhalf jaar, willen de heer en mevrouw Koopmans trouwen en een eigen huis. Woningen zijn nog erg schaars, veel getrouwde stellen wonen in bij familie, maar de Koopmans hebben geluk. Op 24 februari 1958 wijst de Woningadviescommissie van de gemeente hun de woning Dorpsstraat 34 toe. 'Omdat we samen 50 jaar oud waren,' lacht mevrouw Koopmans. 'Maar dat niet alleen hoor. Het is ook omdat mijn man al in Oostknollendam

voonde én omdat we al zolang verke-
ring hadden.' Na een maand klussen in
un nieuwe onderkomen, trouwden ze
p 28 maart 1958 en betrokken ze de
woning.

Vekelijks haalde de woningbouw-
vereniging de huur op aan de deur. Ze
betaalden 25 gulden per maand. Dit
huis was moderner dan dat in de
huisstraat: er was een geiser voor
warm water en een badcelletje met
ketel. In de woonkamer bevond zich
een kolenkachel. 'Als er kolen werden
gestort in het hok dat zich in de bijkeu-
ren/schuur bevond, moesten we alles
in huis afdekken, anders was alles
vaderhand zwart', herinnert mevrouw
Koopmans zich.

De vooruitgang deed zijn intree.
Mevrouw Koopmans schafte een was-
machine aan. En na de geboorte van
hun eerste zoon zelfs een centrifuge.

Een ongeziene ruil

Via hun voormalige burens uit
Oostknollendam hoorden de
Koopmans dat de persoon die via de
Woningadviescommissie Karnstraat 1
advies had toegewezen gekregen, graag naar
Oostknollendam wilde verhuizen. De
Koopmans wilden juist wel graag naar
Wormer toe. Zo onstond er een woning-
ruil. 'Ongezien notabene', zeggen ze
geamuseerd.

Ze waren in 1963 de eerste bewoners
van Karnstraat 1. De huizen stonden er
niet. Vanuit hun achterraam keken zij
op het vrije veld. Alleen Zorgcentrum
Torenerf stond er al, maar de flat aan
de Prins van Oranjestraat nog niet. En
de Kuyperstraatflat aan de voorkant
evenmin. 'We hadden hier eerst nog

een kolenkachel, daarna een gaskachel.
Toen onze zoons gingen studeren
namen we centrale verwarming.
Anders was het veel te koud voor hen
om boven te studeren.' De Koopmans
zijn tevreden over hun woning, al vin-
den ze het wat tochtig. 'Maar verhuis-
plannen hebben we niet. Ja, uiteinde-
lijk gaan we misschien naar Torenerf.'

Beter laat dan nooit

Met de woningbouwvereniging
hebben de Koopmans in de loop
der jaren weinig tot geen contact
gehad, omdat ze vrijwel nooit onder-
houdsklachten hadden. Mevrouw
Koopmans weet zich toch nog één
voorval uit het verre verleden te herin-
neren. 'Als we in ons huis Dorpsstraat
34 op de bank zaten, keken we precies
tegen een richel aan die op het raam
zat. Wij en een aantal burens wilden
graag een nieuw raam en vroegen dit
aan bij de woningbouwvereniging. Die
ging akkoord, op voorwaarde dat alle
huurders uit de straat zo'n nieuw raam
wilden. Maar ja, dát lukte helaas niet.
Dat nieuwe raam is er dus nooit geko-
men.'

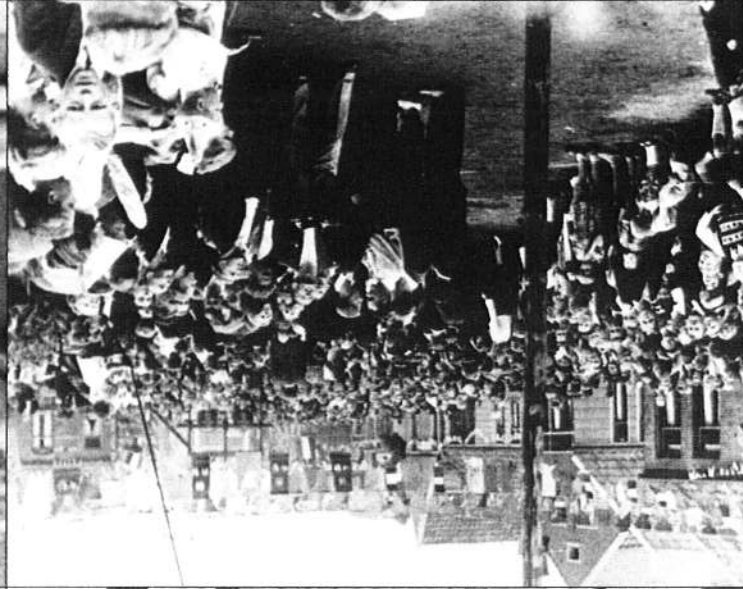
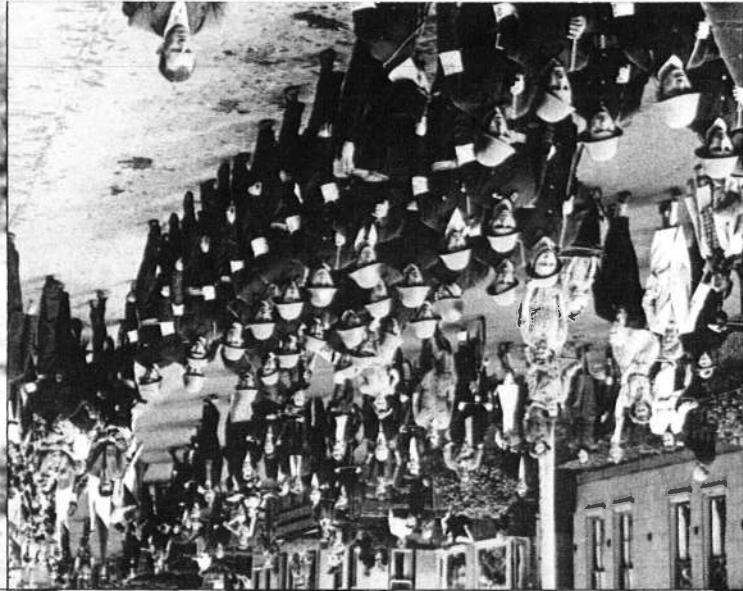
Woningstichting Wormer plaatst voor
haar grootste onderhoudsproject van
2003 onder andere in de Karnstraat
kunststofkozijnen met nieuwe ramen.
Weliswaar pas na 45 jaar, maar de
Koopmans krijgen nu eindelijk nieuwe
ramen.

HOOFDSTUK II

2

Wederopbouw

De draad weer opgepakt

Aanschrijvingen

De afdeling bevolking van de gemeente stelt in augustus 1945 een lijst op van percelen, 'waarin mogelijk nog woonruimte beschikbaar zou kunnen zijn'. De gemeente schrijft de bewoners aan met de vraag of ze 'inwoners' kunnen herbergen. De actie heeft niet veel succes. Op 2 september 1946 komt de Woningadviescommissie met een lijst van te onderzoeken percelen, die grote gelijkenis vertoont met de lijst die een jaar eerder door de afdeling Bevolking is gemaakt. Zo'n 36 woningen komen volgens de commissie in aanmerking, de meeste aan de Dorpsstraat en de Zandweg. De secretaris ergert zich aan het gebrek aan medewerking van de bewoners, die 'reeds in Augustus 1945 en April 1946 door den waarnemend Burgemeester dezer gemeente zijn aangeschreven om, hetzij door te gaan samenwonen met een andere alleenwonende, hetzij door het nemen van inwoners, iets bij te dragen in de oplossing van het woningvraagstuk in deze gemeente. Genoemde personen hebben zich toen hieraan trachten te onttrekken door het indienen van bezwaren, het inleveren van geneeskundige verklaringen e.d.'. Op de lijst worden ook de resultaten van de aanschrijvingen opgesomd: de een heeft 'bezwaren', de ander een 'geneesk. verklaring', de volgende 'wil niet', 'wil zoonoodig 1 persoon met huiselijk verk.', 'ongeschikt persoon', 'wil alleenstaande vrouw', 'eigenaardig type', etcetera.

Na de bevrijdingsroes probeert de bevolking van Wormer de draad weer op te pakken. Dat geldt ook voor de Bouwvereniging, die in nauwe samenwerking met de gemeente en de Woningadviescommissie probeert de grootste woningnood te lenigen.

Zonder vergunning

De commissie constateert bovendien dat 'de leegstaande fabriekswoning van Gerkens (een cacao-fabriek te Wormer, red.) door een nieuwe bedrijfschef zou zijn betrokken, zonder dat hiervoor vergunning zou zijn verleend. Aan Gerkens is destijds toegezegd, dat deze woning in het belang van het bedrijf voor een nieuwen chef zou worden gereserveerd, doch het gaat volgens de commissie niet aan, dat dit zonder medeweten van het gemeentebestuur plaatsvindt. 'Geadviseerd wordt dan ook Gerkens hierover ernstig te onderhouden en tegen den nieuwen bewoner zoonoodig proces-verbaal te doen opmaken.'

Een paar weken later komt de commissie alweer bijeen en adviseert een gedeelte van de pastorie van de Nederlands Hervormde Kerk in Oostknollendam te verhuren aan een vrouw, 'die met 3 personen inwoont bij haar schoonouders alhier. Haar man is na de bevrijding gearresteerd en behoort niet tot de zgn. lichte gevallen. De inwoning van dit gezin is hopeloos, aangezien dit gezin zelf reeds uit 10 personen bestaat.' Het bovendeele van de pastorie is gereserveerd voor burgemeester Kooiman.

J ...ongeschikt persoon,
wil alleenstaande vrouw,
eigenaardig type...

In aanbouw zijnde woningen aan het Oosteinde met op de voorgrond Piet Jongens (1947)

Oosteinde – staande van links naar rechts: H. Prins, Jan Zijp, Jaap Vermeer, zittend op steigerdrager: P. Jongens, Jaap Prins, staande in raamkozijn: Gerrit Boerlage en Jaap Jongkind (1948)

Woonruimteverdeling en onderhoud

Telefonisch bereikbaar

De commissie kan aanvankelijk geen vuist maken. Tijdens de vergadering van 31 maart 1947 komen zegge en schrijve twee leden van de commissie opdagen. Een nieuwe wet 'betreffende vordering van woonruimte' doet de Woningadviescommissie herleven. Voortaan heeft de commissie 'rechtskracht, terwijl afwijking van het advies door den burgemeester niet meer mogelijk is'. Tot voorzitter van de commissie wordt benoemd de heer M. Jongens, 'omdat deze telefonisch te bereiken is, hetgeen gemakkelijk kan zijn'.

De voorzitters volgen elkaar in hoog tempo op. In 1957 neemt de heer G. Snoek het over van de heer J. Rozemeijer. De commissie vergadert iedere week op het gemeentehuis. Soms gaat het er heftig aan toe, terwijl belanghebbenden in de wachtruimte naast de vergaderzaal kunnen meegenieten. Over elk individueel verzoek wordt vergaderd. Na afloop stelt de commissie adviezen op voor het college, die meestal worden opgevolgd. Bij

sommige kandidaten volgt eerst een huisbezoek. De leden van de commissie krijgen een vergoeding van 2,50 gulden per vergaderavond.

Gemeentelijke invloed

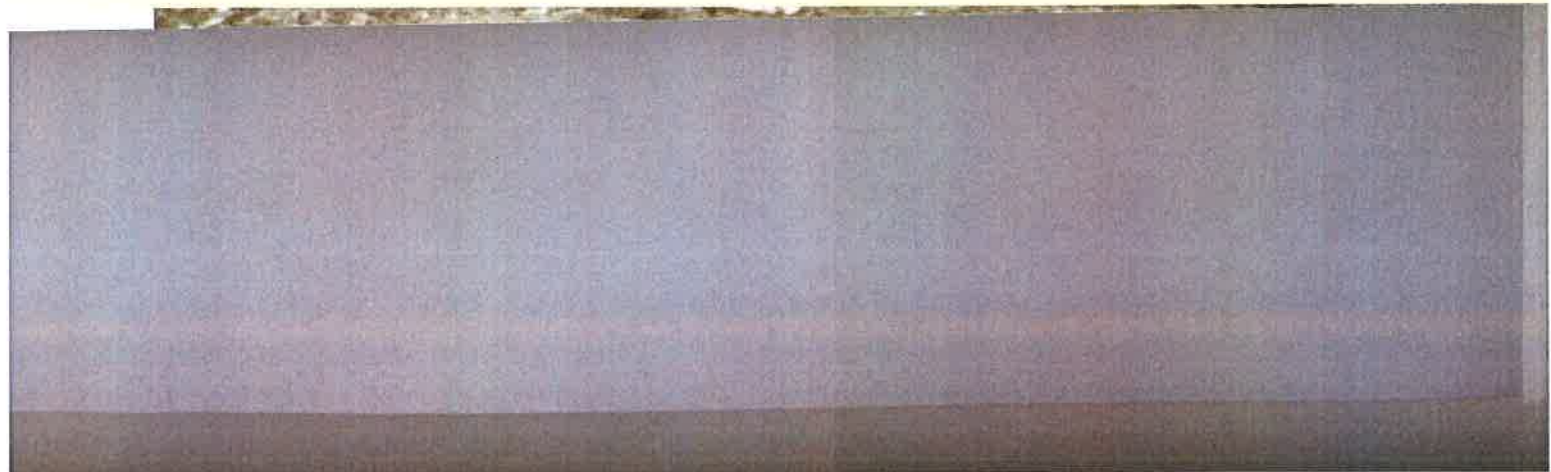
De gemeente vergroot haar invloed op de vereniging door de benoeming van de directeur gemeentewerken, de heer J. van den Hoven tot technisch adviseur en bestuurslid. Op 11 maart 1960 wordt de heer C. Mol, gemeentesecretaris van Wormer, in het bestuur benoemd.

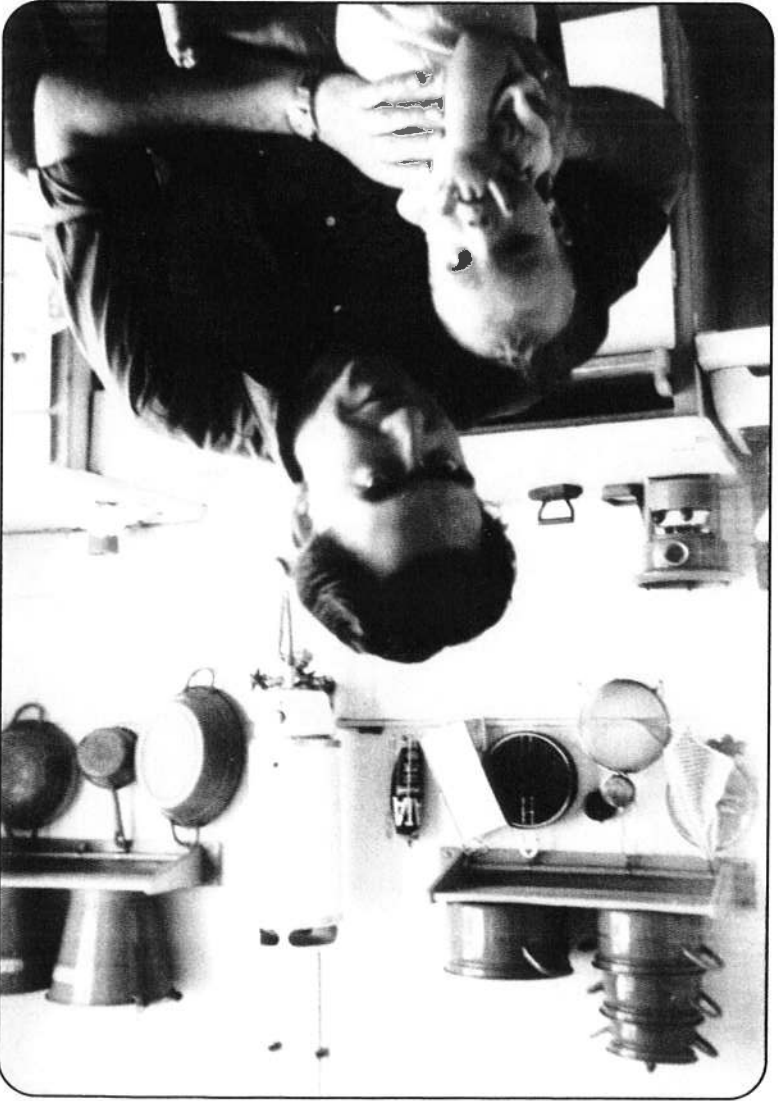
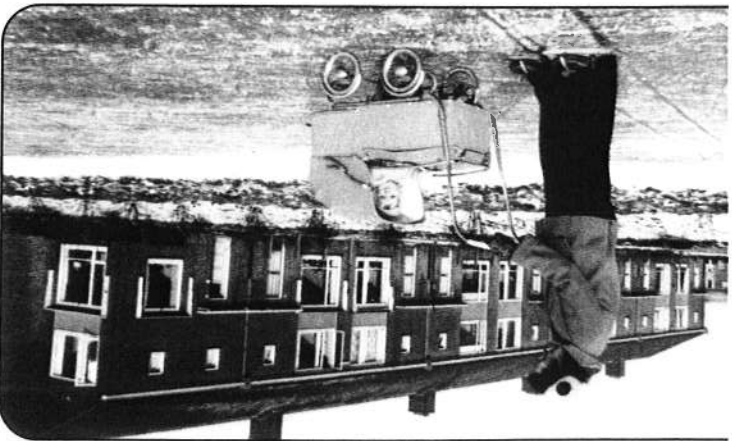
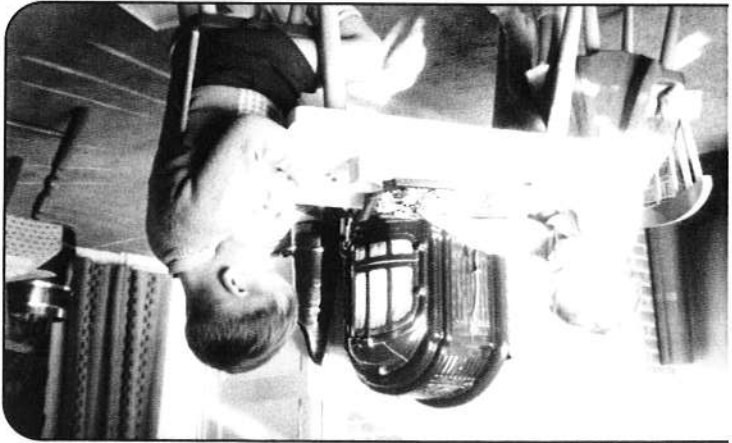
De Woningwet van 1901 geeft belangrijke bevoegdheden aan de gemeente. Na de oorlog wordt de woonruimteverdeling geheel een gemeentelijke aangelegenheid. De Woningadviescommissie is met deze taak belast en bestaat in Wormer uit vijf leden, afkomstig uit verschillende politieke geledingen.

In oktober 1946 neemt burgemeester A. Loggers de ambtsketen over van P. Kooiman. Hij brengt een kennismakingsbezoek aan de Woningadviescommissie. De nieuwe burgervader rekent de commissieleden voor dat aan het einde van 1947 zo'n tweehonderd woningen moeten zijn gebouwd om ieder gezin apart te kunnen huisvesten. 'Onze toewijzing voor 1947 is slechts 21, zoodat we er voorloopig nog niet mee klaar zijn', merkt hij op. Loggers vindt dat alleenwonenden gedwongen moeten worden 'inwoners' te nemen en hij vraagt de commissie daartoe een plan te maken. 'Hierna verlaat de Burgemeester de vergadering.' De commissieleden zijn het niet eens met hem en besluiten 'alleenwonenden nog éénmaal een circulaire te zenden'. Als ze dan nog niet meewerken, krijgt de burgemeester 'de bevoegdheid om inwoners aan te wijzen'.

Onze toewijzing voor 1947 is slechts 21, zoodat we er voorloopig nog niet mee klaar zijn

De vijftiger jaren...

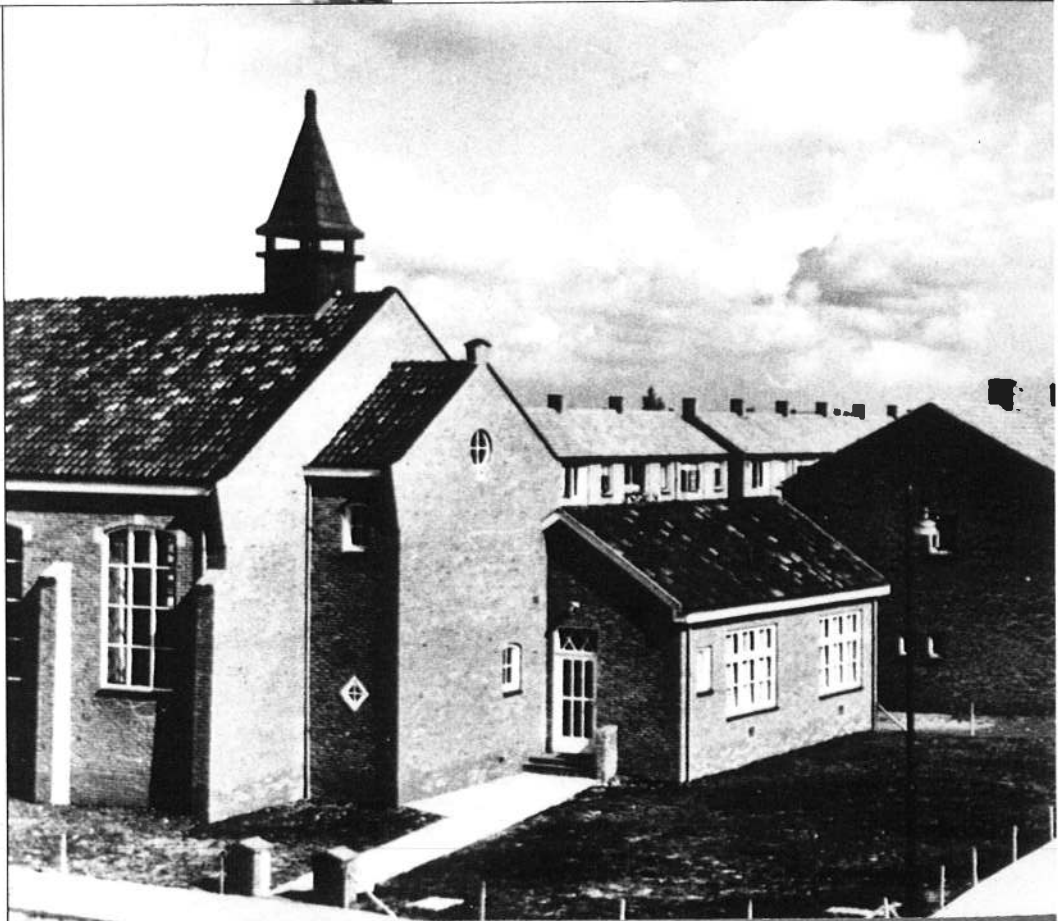

'Brug der Zuchten'

Het bruggetje over de wegsloot langs de Dorpsstraat in Oostknollendam, ter hoogte van nummer 28, wordt de 'Brug der Zuchten' genoemd. Bouwvereniging Wormer liet de brug bouwen in 1954, maar in de jaren tachtig bleek dat vervanging of reparatie hard nodig was. In 1985 ontstaat een meningsverschil tussen de woningbouwvereniging en de gemeente over wie de eigenaar is. De woningbouwvereniging bouwde weliswaar de brug, maar de gemeente is inmiddels eigenaar geworden van de grond waarop hij staat. Na lang touwtrekken vinden de twee partijen elkaar. De gemeente wordt eigenaar en laat in 1988 een nieuwe brug bouwen. In ruil hiervoor betaalt Woningbouwvereniging Wormer een bijdrage in de nieuwbouwkosten van 8000 gulden.

Bouwen, bouwen, bouwen

De oorlog heeft ook zijn tol geëist in de vereniging. Secretaris van het eerste uur, P. Bart, overlijdt in 1944. Zijn functie wordt vanaf dat jaar waargenomen (voor een periode van tien jaar!) door Jb. Molenaar.

In 1940 al is huurophaler E. Wakker na een langdurige ziekte overleden. Zijn vrouw, mevrouw Wakker-Thesing, neemt het werk over.

Al in de zomer van 1947 vergadert het verenigingsbestuur over de bouw van 26 bejaardenwoningen (Torenpleinen en Beschuittoerenstraat) en twee winkelhuizen aan het Torenerf. De aanbesteding vindt plaats in september van dat jaar. P. Husslage uit Zaandijk is de architect en Klaver-Molenaar de aannemer. De huizen aan de Torenpleinen hebben vertrekken op de begane grond en boven een onbepaalde zolder als opslagruimte. Een enkele keer stapt een bewoner bij het wegzetten van spullen naast de balken en valt dwars door het plafond naar beneden.

Tot en met 1950 bouwt de vereniging onder meer Dorpsstraat 259 t/m 261 en 393 t/m 397, Oosteinde 28 t/m 46 en 52 t/m 66. In Oostknollendam verrijzen vijf woningen aan de Dorpsstraat, onder aan de dijk. Het zijn de eerste woningen met kelderkasten, bedoeld

om – bij gebrek aan een koelkast – etenswaar koel te houden. Vier jaar later komen er nog zes dubbele arbeiderswoningen bij.

In 1951 worden de woningen aan de Robstraat, de Mooriaanstraat en de Witte Duifstraat gebouwd. Wegens voortdurende materiaalschaarste worden onder de keukenblokken geen vloerdelen aangebracht. Een paar jaar later komen de zogenaamde 'industriewoningen' aan het Kerkuil-, het Schepel- en het Veerschuitplantsoen gereed, evenals de woningen aan de Bootsmanstraat, de Peperboomstraat en de Visserstraat. Ook de eerste etagewoningen – Spatterstraat 31 t/m 45 en Jonge Wolfstraat 11 en 13 – worden opgeleverd. De eerste flats in Wormer, aan de Fortuinstraat en de Spatterstraat, worden in 1955 betrokken. In de jaren vijftig worden ook woningen opgeleverd aan de Valkstraat, de Molstraat (1957) en de Rietvinkkade (1959).

J Een enkele keer stapt een bewoner bij het wegzetten van spullen naast de balken en valt dwars door het plafond naar beneden

Het bezit van de Bouwvereniging groeit in de naoorlogse periode snel. De wederopbouw is in volle gang. In hoog tempo worden woningen gebouwd, waarbij snelheid belangrijker is dan kwaliteit. Tot 1965 komen er zo'n vijfhonderd woningen bij, waarvoor het Rijk extra middelen beschikbaar stelt. Het totaal aantal woningen in beheer van de Bouwvereniging komt daarmee op circa zeshonderd.

Rechts de eerste flats aan de Spatterstraat in Wormer (1956)

Hoek Badhuisstraat/Witte Duifstraat (1963)

De bouwdrift houdt ook in de jaren zestig aan. Onder meer komen niet minder dan twaalf flats gereed (Prins van Oranjestraat, Kuypersstraat, Schansstraat, Spatterstraat, Gele Lisstraat, Wollegrasstraat en Watermuntstraat). De bouw van de flat aan de Koningsvarenstraat begint eind 1970 en is één jaar later al voltooid, dankzij een nieuwe, snelle manier van bouwen (de zogenaamde 'droge bouw', die ook in de Bijlmermeer in Amsterdam is toegepast). Andere woningen worden in die tijd gebouwd in de Arisstraat, Hollandiastraat, Kokerstraat, Wandelaarstraat, Haanstraat, Kameelstraat, Karnstraat, Kuypersstraat, Florastraat en Watermuntstraat.

In 1970 verrijzen aan de Gruttostraat de eerste woningen waarover Woningbouwvereniging Wormer zelf de directie voert.

Bovenin van links naar rechts: de Haanstraat, de Hollandiastraat en de Spatterstraat, onderin van links naar rechts de Rietvinkkade en het Veerschuitplantsoen

Tegenslag

In 1989 breekt een galerij af van een flatgebouw in Wormerveer. Woningbouwvereniging Wormer laat direct een onderzoek verrichten naar alle galerijen van de twaalf flats, aangezien de constructie dezelfde is als van de flat in Wormerveer. Al gauw blijkt dat ook de wapening in het beton van deze flats verkeerd ligt. Tijdelijk plaatst de woningbouwvereniging stalen stempels op de meest kritieke punten. Eind 1989 worden de galerijen van de flats voorzien van een permanente ondersteuning.

Vrijwillige pioniers

Met de groei van het aantal woningen ontgroeit de Bouwvereniging de fase van de vrijwillige pioniers, die zich uit idealisme en betrokkenheid inzetten voor de volkshuisvesting. In 1960 wordt Jb. Molenaar secretaris. Zijn functie van penningmeester wordt overgenomen door J. van het Kaar, die administrateur van beroep is. Hij heeft een kantoor aan de Dorpsstraat 106 en besloten wordt alle administratieve zaken van de Bouwvereniging vanuit dit adres te verzorgen. Ook de bestuursvergaderingen worden voortaan hier gehouden. Als vergoeding voor zijn diensten ontvangt Van het Kaar 250 gulden per maand.

De technische dienst van de vereniging heeft ook behoefte aan onderdak en vindt die bij de afdeling Gemeentewerken van de gemeente Wormer.

Het bestuur stelt een vergaderschema vast, waarbij het algemeen bestuur eenmaal per twee maanden en het dagelijks bestuur eenmaal per maand vergadert. Verder wordt besloten een technische commissie in te stellen en na te gaan of een bezoldigde kracht aangetrokken moet worden.

Bij de overgang van weekhuur naar maandhuur, weet niemand meer of de huur vooruit of achteraf wordt betaald

Een week gratis wonen

In 1965 schakelt de Bouwvereniging Over van weekhuren naar maandhuren. Tot die tijd haalden de geldlopers zaterdagmiddag de weekhuur op, die zij vervolgens op het kantoor afleverden. Alles werd met de hand geadmistreerd en vervolgens in de kluis opgeborgen. Maandag bracht een medewerker de huuropbrengst naar de Raiffeisenbank. Bij de overgang van weekhuur naar maandhuur, weet niemand meer of de huur vooruit of achteraf wordt betaald. Het is mogelijk dat huurders bij de overgang een week gratis hebben gewoond.

S Straatnamen in Wormer

Een ieder die in een huis woont, heeft een huisnummer, dat is makkelijk voor de postbode. Maar met een nummer alleen kom je niet ver. Je moet wel weten waar je wezen moet.

Zodoende heeft de gemeente een straatnamencommissie die probeert een originele naam te vinden voor wijken en straten. Zo ontstonden in de jaren vijftig en zestig straten met namen van molens.

In Wormer stonden vroeger ongeveer zestig molens, waaronder 33 oliemolens, twee papiermolens en acht korenmolens. Nu is er nog één over: De

Koker aan het Oosteinde.

De molen 'De Mol' stond waar zich nu Gerkens Cacao bevindt. De molen 'De Eendracht' stond waar later Papierfabriek De Eendracht van Van Gelder Zonen kwam. En 'De Mooriaan' heeft plaats gemaakt voor cacao-fabriek De Mooriaan.

Wormer heeft een molenwijk, die begint bij de Spatterstraat en eindigt bij de Hollandiastraat. Er zijn circa dertig molens vernoemd.

Niet alleen molens zijn vernoemd. De Schansstraat is genoemd naar 'De Schans'. Die stond ongeveer waar zich nu de apotheek bevindt. De Schans was een verdedigingswal in de Tachtigjarige Oorlog. Op eerste pinksterdag 1574 is er een veldslag geleverd. Ter ere van deze gewonnen slag, viert de gehele Zaanstreek derde pinksterdag.

In de jaren zestig werd de wijk Plaszoom gebouwd, richting Zwet. Aan de westkant verrees de florabuurt en aan de oostkant de faunabuurt.

De straten zijn vernoemd naar de planten en vogels die in Wormer en het Jisperveld voorkomen. Alleen de ijsvogel is dubieus.

De Beschuitorenstraat en de Torenpleintjes danken hun naam aan de beschuitoren (zie verderop in dit boek).

In de jaren tachtig is de wijk 'Middentil' gebouwd. In het verleden waren er drie tillen (bruggen):

Westertil, Middentil en Ooster- of Kerketil. Er zijn nog twee tillen over: de Westertil is nu de Schansbrug en de Oostertil bevindt zich aan het begin van het Oosteinde. De Middentil is weg. Deze lag vlak tegenover Dorpsstraat 235 en is gesloopt rond 1930.

In 1981 is de fabriek van Van Gelder Papier gesloopt. Waar eens ruim zeventienhonderd mensen werkten, werd een nieuwe woonwijk gebouwd op het 'Ketelhuisterrein', met straatnamen van personen uit het oorlogsverzet.

Aan de andere kant van de Eendrachtstraat ontstond de Zuid-Westhoek. Twintig straatnamen in de wijk hebben te maken met de papierfabriek, zoals Waterzolder en Lijmkoker. Andere straten hebben namen van pakhuizen gekregen (Bassein) of van walvisvaarders (De Caascooper, De Geele Klok en De Gouden Leeuw).

HOOFDSTUK III

3

Democratisering en medezeggenschap

Wij Juliana, bij de gratie Gods,

ber 1965, Koningin der Nederlanden, Prinses van
69. Oranje-Nassau, enz., enz., enz.

Op de voordracht van Onze Minister van Justitie van 10 december 1965, Hoofdafdeling Privaatrecht, Afdeling Rechtspersonen, nr. Ver. 18761, betreffende het verzoek van de vereniging:

Bouwvereniging Wormer,

gevestigd te Wormer, op welke vereniging betrekking had het Koninklijk besluit van 22 oktober 1947, nr. 16, om de Koninklijke goedkeuring van de gewijzigde statuten en om handhaving van de aan genoemde vereniging verleende toelating als vereniging, uitsluitend in het belang van de volkshuisvesting,

1855 (Stb. 32), alsmede artikel 4 van het Toelatings-

van Volkshuisvesting
in de Volkshuisves-
nr. L 202;

statuten van de
enaamd:

"WONINGBOUWERENIGING WORMER"
Secretariaat: Prins van Oranjestraat 140
Telefoon (02982) 597

Aan de leden en bewoners

UITNODIGING

tot het bijwonen van een openbare voorlichtingsvergadering, te houden op dinsdag 8 februari 1966, in een zaal van het R.K. Verenigingsgebouw aan de Dorpsstraat 206 te Wormer, aanvangende des avonds om 8 uur.

Tijdens deze vergadering zal het bestuur (in overgangstijd) u informeren over de omstandigheden die hebben geleid tot de ombouw van de Bouwvereniging „Wormer”, middels wijziging van de statuten, tot een z.g.n. „open vereniging” de „Woningbouwvereniging Wormer” en de wijze waarop men de nieuwe vereniging tot ontwikkeling denkt te brengen.

De behoefte aan een open vereniging komt voort uit de enorme uitbreiding die het woningbezit heeft ondergaan na de 2e wereldoorlog. Alle in de woningwetsector gebouwde woningen in de gemeente Wormer, momenteel tot een aantal van ruim 700 dat spoedig tot boven de 1000 zal stijgen, zijn bij de vereniging in beheer.

De vereniging heeft slechts 9 leden-obligatiehouders die ook het bestuur vormen. In de toekomst zullen bewoners en belangstellenden als leden bij alle werkzaamheden met de

Democratisering en medezeggenschap

Vakbondsman

In 1965 treedt de heer J.B. van Otterlo aan als secretaris van de vereniging. Van Otterlo is een echte vakbondsman. Hij vindt dat de vereniging democratisch moet gaan functioneren en zoekt mensen om daar vorm aan te geven. Hij is ook politiek actief en hij vindt dat de vereniging meer invloed moet hebben op de woningtoewijzing. In vergaderingen met de gemeente wordt hierover stevig onderhandeld en een visie op modernisering neergelegd. De woningtoewijzing geschiedt tot dan toe door de gemeente, op advies van de Woningadviescommissie. 'Het ging eerlijk, maar niemand wist hoe het werkte!', zegt een bestuurder over de gang van zaken.

eniging telt dan 205 leden, die jaarlijks 5,20 gulden contributie betalen, gelijktijdig te innen met de huur. Van Otterlo wordt tijdens de eerste vergadering tot voorzitter gekozen. De aftredende bestuursleden krijgen als beloning voor hun bewezen diensten een boeken- en geschenkenbon.

'Kontakt'

In deze periode passeren twintig bestuurders en acht commissarissen de revue. Voor het eerst komen er twee vrouwen in het bestuur: E. Waal en A.C. Woltjer.

Er is nog meer verandering in de lucht. Er komt een redactiecommissie, die het blad 'Kontakt' uitgeeft, om de leden op gezette tijden te informeren. En er wordt besloten tot een enquête onder de huurders, om beter te weten waaraan behoefte is. De woningbouwvereniging hoopt zo het bouwbeleid van de gemeente te kunnen beïnvloeden.

Verder stelt het bestuur een spreekuur in, waar huurders klachten over hun woning kwijt kunnen.

Woningbouwvereniging

Naast een dagelijks en een algemeen bestuur moet er een Raad van Commissarissen komen, die belast wordt met het interne toezicht op het reilen en zeilen van de vereniging. Om dit te realiseren, moeten de statuten van de vereniging worden gewijzigd. Tegelijkertijd verandert de naam: de Bouwvereniging heet vanaf 1966 voortaan Woningbouwvereniging Wormer.

'De eerste algemene ledenvergadering sinds de vereniging een 'open vereniging' is geworden werd zeer druk bezocht', schrijft dagblad De Typhoon op 27 april 1966. De woningbouwver-

J Het ging eerlijk, maar niemand wist hoe het werkte!

Cartoon van P. Stelder, jarenlang onze 'huis'-cartoonist in bewonersblad Kontakt.

De jaren zestig en de eerste helft van de jaren zeventig zijn roerig in Nederland. De naoorlogse babyboomers verzetten zich tegen 'het gezag' en tegen de verstokte politieke en religieuze verhoudingen. Ze eisen democratisering. Ook de oude vertrouwde Bouwvereniging moet eraan geloven. Ondertussen groeide het aantal woningen in beheer van de vereniging tot zo'n 1600.

Prins van Oranjestraat

5 *Er zijn gevallen
waarbij men
eenvoudigweg wel
een auto koopt en de
huur maar laat slossen*

HOOG VAN DE TOREN

Foto vanaf de PTT-toren gericht op
de Plaszoomflats en de laagbouw.
Daartussen de Gele Lis-, Wollegras-
en Watermuntstraat

Koningsvarenstraat

Sanering en huurschulden

Achtbaansweg

De ledenvergadering van de woningbouwvereniging gaat schoorvoetend akkoord. 'Ter vergadering werd twijfel uitgesproken over de noodzaak van verdwijning van deze huizen. De gemeente wil hier toch geen achtbaansweg gaan aanleggen?', noteerde De Typhoon uit de mond van de aanwezigen.

In mei 1968 wordt besloten dat de woningen aan de Eendrachtstraat zullen blijven staan, op het middengedeelte na. De overige worden 'aangepast aan de eisen van deze tijd'. Ook met een aantal woningen aan de Sluisstraat gaat het niet goed. In 1968 constateert de woningbouwvereniging verzakking van de funderingen, waardoor de woningen niet veel langer zijn te verhuren. In 1973 wordt de eerste paal geheid voor nieuwbouw van acht eengezinswoningen achter de bestaande woningen. Na oplevering kunnen de bewoners van de oude woningen zo naar hun nieuwe huis overlopen.

Onrustbarende vormen

Ondertussen gaat het niet echt goed met de woningen, noch met de vereniging die inmiddels achthonderd leden telt. Al in september 1967 klagen bewoners van de Gele Lisstraat tijdens een ledenvergadering over vocht in de woningen, slecht functionerende cv-ketels en vervuiling van gemeenschappelijke ruimten 'Het schoonmaakbedrijf maakt er maar wat

van', stelt een aanwezige.

Verder neemt de huurschuld onrustbarende vormen aan. 'Er zijn huurders, die een zo grote achterstand hebben, dat vereffening zo goed als onmogelijk is', schrijft de krant.

In 1968 loopt de huurschuld op tot 37 duizend gulden. Als oorzaak wordt onder meer de overschakeling van week- naar maandhuur genoemd. Daarnaast begint het woningtoewijzingsbeleid te wringen. Voorzitter Van Otterlo beklagt zich erover tijdens de ledenvergadering: 'Er zijn gezinnen die met 130 gulden netto inkomen deze huizen gaan bewonen. In de komende toewijzing weten we nu al dat er mensen zijn die het niet kunnen opbrengen. De woningtoewijzing geschiedt echter aan de hand van de wettelijke voorschriften, m.a.w. de gemeente wijst eveneens toe. Er zijn bewoners in flats, die sinds zij er wonen nog geen cent huur hebben betaald. We dienen dan ook te overwegen de gemeente garanties te vragen bij de toewijzing voor de betaling van de huren.'

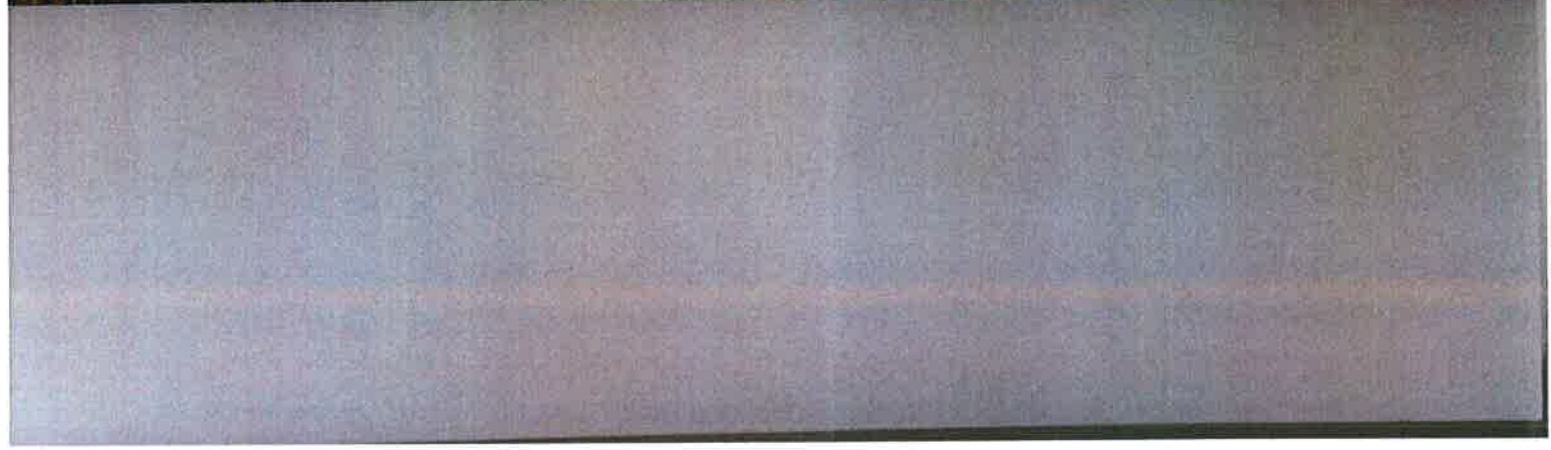
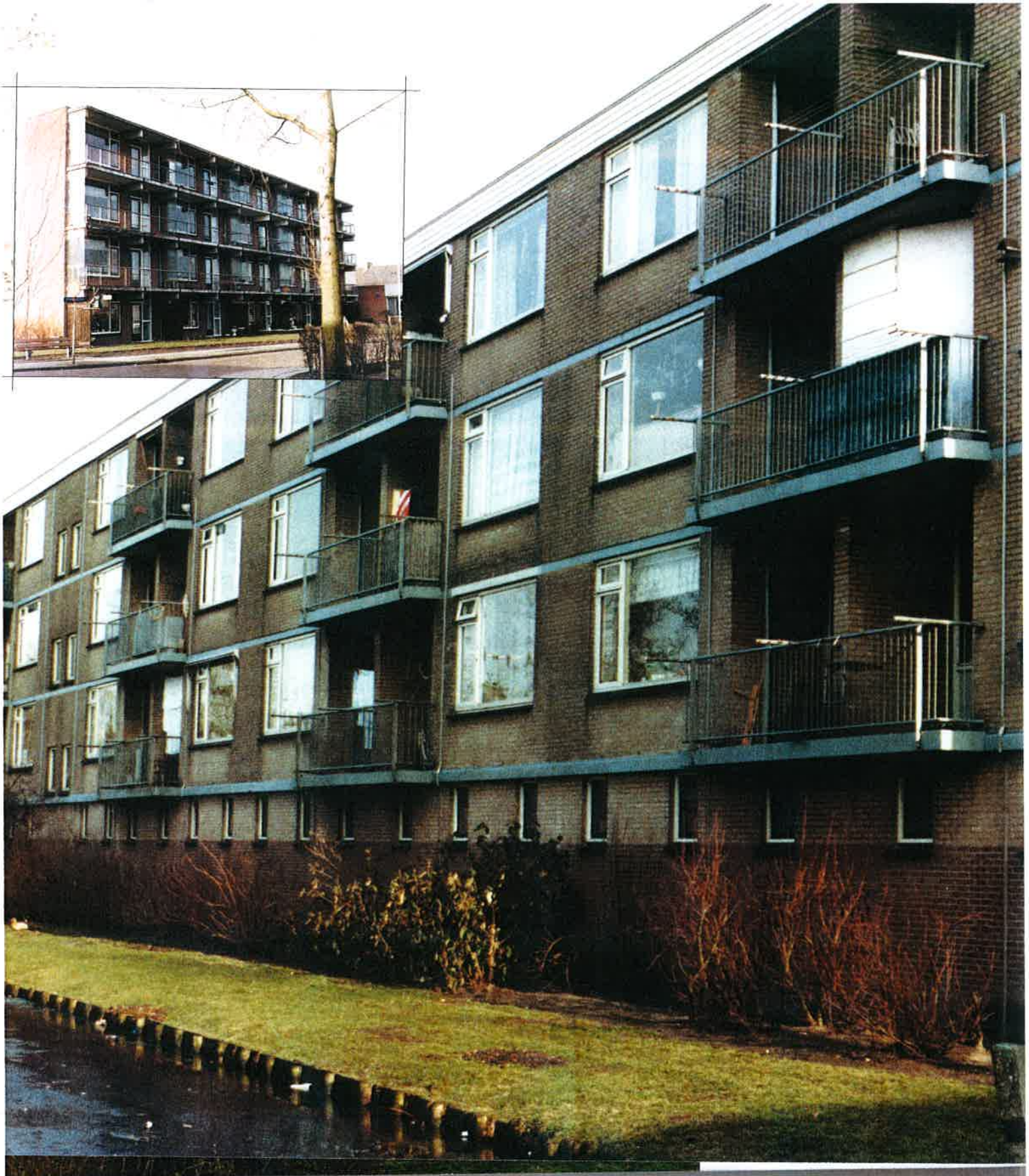
Incassoloper

De wanbetalers koken ook niet helemaal gaar, vindt het bestuur: 'Er zijn gevallen waarbij men eenvoudigweg wel een auto koopt en de huur maar laat sloffen.'

Om wat te doen aan de schuld, neemt de woningbouwvereniging in 1969 een incassoloper in dienst. In datzelfde jaar wordt het huurcontract ingevoerd.

In de loop van de jaren zestig ontstaan plannen om de woningen aan de Eendrachtstraat, het eerste bezit van de woningbouwvereniging, te slopen omdat ze niet meer voldoen aan de moderne wooneisen.

Toenemende werkdruk

Wij, als bestuur, passen ervoor om door onze eigen leden (en zelfs ook door niet-leden) beschreven te worden als de eerste de beste huisjesmelkers...

Technisch medewerker

Inmiddels zit één bestuurslid overspannen thuis. En de opzichter heeft het zo druk dat hij niet eens bij de jaarvergadering aanwezig kan zijn. Een jaar eerder is de bezoldigde technisch medewerker – drie jaar nadat het bestuur heeft besloten dat er onderzoek komt naar de noodzaak daarvan – in dienst getreden: F. Stroobach, de eerste medewerker van de woningbouwvereniging. Stroobach zat al sinds 1954 in het bestuur en legt zijn functie neer bij de aanvaarding van zijn nieuwe functie. Daarnaast geven de leden toestemming om een betaalde administrateur en een typiste in dienst te nemen. Met het uitdijen van de organisatie ontstaat behoefte aan een nieuwe kantoorlocatie. Die wordt gevonden in het binnenbadhuis, Schansstraat 1, dat al geruime tijd buiten gebruik is en dienst doet als kantoor van het Witte Kruis.

Een eigen plek

De woningbouwvereniging koopt het gebouw voor 32.500 gulden. Bestuurslid A.C. van Esseveld maakt tekeningen en het bestek, waarna de verbouwing kan beginnen. Op 4 juni 1970 wordt het kantoor in gebruik genomen. De administratie, de technische dienst én het bestuur hebben voor het eerst gezamenlijk een eigen plek in Wormer. Op het kantoor aan de Schansstraat werken in 1970 twee administratieve

(de heer H. Oostra en mevrouw H. Bleeker) en twee technische medewerkers (de opzichters F. Stroobach en A.A. Klever). In 1971 wordt de heer G. Huisman de eerste huismeester bij de Koningsvarenflats.

Ben en Gre

De Ledenvergaderingen worden gehouden in het Verenigingsgebouw aan de Dorpsstraat 206 en in de grote zaal van Landzicht. Later wordt Bar 'Ben en Gre' – nu het Wapen van Wormer – aan de Zandweg 34, de vergaderlocatie. De ledenvergaderingen worden druk bezocht, honderd tot 140 bezoekers is normaal. In 1973 neemt de heer A.C. van Esseveld de voorzittershamer over. De heer J. van het Kaar wordt penningmeester en de heer A. Veenboer wordt secretaris.

Participatie

Met het groeien van de vereniging wil het bestuur in 1973 bewonerscommissies vormen in de wijk Plaszoom. Het is de eerste aanzet tot bewonersparticipatie. In 1975 zijn er drie bewonerscommissies gevormd.

at aan de Watermuntstraat en op de
ziet de Faunaflat

'Het werk groeit het bestuur van Woningbouwvereniging Wormer boven het hoofd', schrijft De Typhoon op 10 oktober 1969. Tijdens de algemene ledenvergadering is de sfeer gespannen. Huurschulden, woningsaneringen en tegelijkertijd nog grote projecten in aanbouw. Het bezit van de vereniging is inmiddels gegroeid tot 1030 woningen en nog honderden zijn in aanbouw. Het bestuur van de vereniging wordt kritisch bejegend en voorzitter Van Otterlo is dat zat. 'Wij, als bestuur, passen ervoor om door onze eigen leden (en zelfs ook door niet-leden) beschreven te worden als de eerste de beste huisjesmelkers.'

Het badhuis rond 1950 met op de inzet badmeester Krijn van Keulen met een vriendin

28 mei '98

stad & streek 4

omde

Het oude badhuis wordt gesloopt. Op deze plek moeten twintig seniorenwoningen komen. Foto Henk de Luit

Badhuis wikt voor seniorenflat

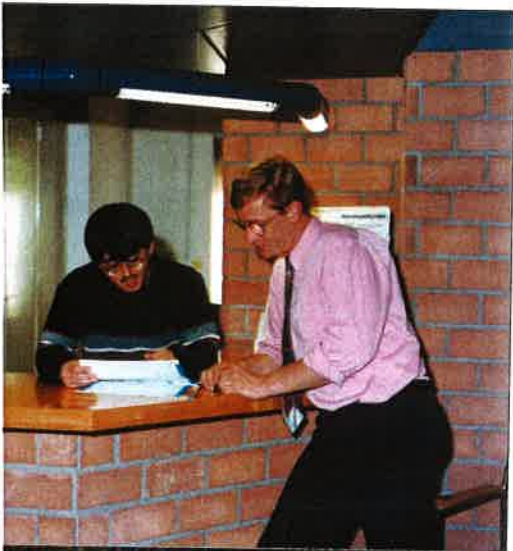
Van onze verslaggever

WORMER — Het oude kantoor van de Woningbouwvereniging Wormer wordt momenteel gesloopt om plaats te maken voor twintig seniorenwoningen.

de oude woningen goed bereikbaar voor mensen die moeite hebben met traplopen. Overigens moet met de nieuwbouw tevens de bestaande flat worden opgeknapt.

Moorlaantje. Dat plan is wel concreet en daar zijn dan ook veel vragen over binnengekomen.

Op de plaats van de voormalige kleuterschool Het Moorlaantje.

Aan de balie kantoor Schansstraat, het voormalige badhuis

Het badhuis volgens Jaap Oud

J Met een stuk zeep, een washandje in je handdoek gerold en een stuiver ging je er naar toe

In mijn jeugd was Schansstraat nummer 1 een badhuis. Het was zo belangrijk dat het hele buurtje, bestaande uit de Badhuisstraat, de Tuinstraat, de Schansstraat en het stukje van de Zandweg, de 'Badhuisbuurt' werd genoemd. De buurt kwam je in over de Badhuisbrug, een stevig geval met donkergeel geschilderde houten leuningen. Via een klein loopbruggetje kon je van de Zandweg naar de 'OverZandweg' komen, zoals dat gedeelte in de volksmond werd genoemd. Achter het badhuis en de Schansstraat begonnen de weilanden.

De teil

De functie van het badhuis was simpel: je kon je er douchen en of in bad. In de meeste huizen van toen was immers geen douche- of badruimte. Je waste je bij de kraan en aangezien er ook nog niet veel geisers waren, was dat vaak een koude bedoeining. Als klein kind ging je 's zaterdags thuis in bad. Bij ons werd er dan voor de kachel een teil in de kamer gezet en daarin werden een paar ketels heet water gestort. Op een kleedje staande werd je ingezeept en daarna mocht je jezelf zittend in de teil afspoelen. Dat was een genot, waar je niet te lang van mocht profiteren, want daarna moest broerlief hetzelfde proces ondergaan. Meestal protesteerde hij tegen een te lage watertemperatuur en dan werd er nog een keteltje kokend water bij gedaan. Zo konden twee kinderen profiteren van één teil water.

Schouten en Van Keulen

Natuurlijk kwam het moment dat je letterlijk en figuurlijk te groot werd voor de wekelijkse wasbeurt in de teil. Dan mocht je naar het badhuis. Op vrijdagmiddag na schooltijd was dat open voor de jeugd. Met een stuk zeep, een washandje in je handdoek gerold en een stuiver ging je er naartoe. Je bleek niet de enige die aan een reinigingsbeurt toe was. Al gauw zaten er tien kinderen of meer, sommigen vergezeld door hun moeder (maar dat was natuurlijk wel erg kinderachtig), te wachten op hun beurt.

In de eerste jaren dat ik daar kwam zwaaiden badmeester Schouten en zijn vrouw de scepter. Aan haar mocht je je kleine offerande brengen die toegang gaf tot het eigenlijke badgedeelte. Schouten was een kalme man die er desondanks weinig moeite mee had de meute rustig te houden. Later nam badmeester Van Keulen het roer over. Van Keulen was een man die uit Indië kwam. Hij had niet altijd evenveel geduld met ons. Terwijl we geacht werden ons in te zepen en af te spoelen, probeerden we soms over de muurtjes heen te kijken...

De douche

Van Keulen wist precies waar de boosdoeners zaten en dan gaf hij een grote brul. En als het wasceremonieel te lang duurde, draaide hij de warme kraan uit. Mijn bezoeken aan het badhuis eindigden toen bij ons thuis een deel van de schuur werd afgeschut en daar een douche werd geïnstalleerd. In de keuken kwam een geiser.

De familie Villano

J We hebben zelf een douche gebouwd, van een omgekeerde zandbak en een boiler

In 1961 kwam de heer Villano, geboren in het Italiaanse dorpje Alfano naar Nederland. Hij ontmoette zijn vrouw in Amsterdam en in 1968 kwamen ze gezamenlijk naar Wormer. In die tijd was Nederland op zoek naar arbeidskrachten. Naast Italianen kwamen er veel Spanjaarden in Nederland werken.

Eerst werkte ik in Amsterdam, maar in 1962 kon ik terecht bij Van Gelder. Ik werkte er in ploegendienst en deed van alles. Ik werkte aan de papiermachine, bij de malerij, bij de droger, bij de watertoren. Mijn laatste functie was kalandreur: ik bediende de kalandermachine, die papier gladperste. In mei 1980 sloot de fabriek. Ik was in januari al vertrokken naar VIP cosmetica in Wormer. Daarna werkte ik in Krommenie, waar ik tabletten maakte. Dat heb ik tot mijn pensioen gedaan,' vertelt de heer Villano.

40

Op 7 april 1968 werd onze zoon geboren. We ontvingen op diezelfde dag een telegram dat Van Gelder voor ons een woning had, aan de Knollendammerstraat 67. Er was geen wc, maar een plee: schuurtje, met in de vloer een gat, dat loosde op de sloot. De andere mensen in de straat hadden wel een wc. Wij hebben die daarna zelf aangelegd, onder de trap. Zo hebben we ook een douche gebouwd, van een omgekeerde zandbak en een boiler. We betaalden huur aan de gemeente. De huizen van de woningbouwvereniging begonnen op nummer 97. Omdat de huizen te oud waren, moesten ze uiteindelijk worden gesloopt. Wij kregen woonruimte op de Schansstraat 21, als wisselwoning. Daar hebben we twee jaar gezeten. We beschikten er over een lavet en een

kleine douche. En we kregen als eerste in deze flat centrale verwarming!

Na twee jaar, op 11 november 1979, keerden we terug naar de Knollendammerstraat, nu naar nummer 157. Dit was een huis van de woningbouwvereniging. Daar wonen we nu nog en we willen er nooit meer weg. Heimwee naar Italië heb ik nooit. We gaan nog elk jaar voor twee of drie weken op familiebezoek. Wel heb ik heimwee naar de Knollendammerstraat van voor de sloop. Het was er vreselijk gezellig. We gingen bij elkaar op de koffie, de kinderen speelden samen op straat. Dirk van der Horst van BZN woonde er en ook de zanger van de Dizzy Mans Band. Die tijd mis ik echt.

Buurtkinderen komen tv-kijken, geheel rechts Wim Villano

A.C. van Esseveld, de eerste directeur

Begin jaren vijftig studeerde de heer Van Esseveld in de avonduren in een keet. 'Ik wilde bouwkundig uitvoerder worden.'s Avonds liep ik wacht bij het bouwproject Robstraat, Mooriaanstraat en Witte Duifstraat en in de bouwkeet die daar stond, studeerde ik. Regelmatig kwam een aantal heren naar de bouwplaats. Zij hadden repetitie van hun zangkoor 'De Eendracht'. In de pauze kwamen ze langs om de wording van de Mooriaanstraat te bekijken. Eén van hen was de directeur van Papierfabriek Van Gelder.' Van Esseveld vroeg hem of hij eens een kijkje mocht nemen in de papierfabriek. Er kwam eerst een uitnodiging voor een bezichtiging en vervolgens een uitnodiging om er te komen werken. Zo kwam Van Esseveld in 1951 als tekenaar in dienst bij Van Gelder. Collega's van Van Esseveld waren lid van het bestuur van Woningbouwvereniging Wormer. Van Esseveld noemt de namen van de heren C. de Haan, J. Rozemeijer en J. Piet. 'Ik hoorde hun verhalen over de woningbouwvereniging aan. Helemaal zeker weet ik het niet meer, maar volgens mij was het Piet die mij heeft gevraagd zitting te nemen in het bestuur van de woningbouwvereniging. Hij was namelijk zelf van plan terug te treden.' Van Esseveld zei 'ja'. Zo kwam hij in 1968 in het bestuur.

Van 't één in 't ander

Wat dreef hem om zich als vrijwilliger in te zetten voor de sociale woningbouw? Van Esseveld is er bescheiden over. 'Ik wilde helpen en ik dacht dat ik verstand had van bouwen. En dan rol je van 't één in 't ander.' Dat 'ander' mondde in 1973 uit in het voorzitterschap van de vereniging. Samen met de heer Z. Brekveld liep Van Esseveld alle bouwvergaderingen af. Dit bracht erg veel werk met zich mee, herinnert hij zich. Daar kwam bij dat hij begin jaren zeventig ook nog een leidinggevende functie bij Van Gelder had gekregen. In 1976 lukte het niet meer beide functies met elkaar te combineren. Van Esseveld werd gewoon bestuurslid en het voorzitterschap werd overgenomen door B. Huygen.

Algeheel leider

De professionalisering van de woningbouwvereniging zette door. Voor Van Esseveld betekende dat in 1978 een nieuwe rol: hij kwam in dienst van de woningbouwvereniging als algeheel leider. 'De toezichthouder van het ministerie, die eens in de zoveel jaren langs kwam, vond dat de woningbouwvereniging daar aan toe was', zegt Van Esseveld. 'Er lag veel

werk, té veel om dat uitsluitend door vrijwilligers te laten doen.' Van Esseveld legt uit wat dat vele werk inhield: 'Het rijk voerde zogenaamde ministeriële geschriften in, met daarin richtlijnen voor de werkwijze van woningcorporaties. Deze 'MG's' moest ik mijzelf eigen maken. En natuurlijk moest ik er voor zorgen dat de woningbouwvereniging volgens deze MG's werkte. Voldeden we niet aan de geschriften, dan kon je het wel schudden.' Naast het rijk tevreden stellen, kreeg Van Esseveld een andere, minstens zo belangrijke taak: geld genereren om bouwprojecten te kunnen realiseren. Overigens veranderde de naam 'algeheel leider' al gauw in 'directeur'. Die titel was een stuk duidelijker voor bedrijven en instellingen waarmee Van Esseveld contacten onderhield.

J Er lag veel werk, té veel om dat uitsluitend door vrijwilligers te laten doen

Onderscheiding voor Van Esseveld

Van onze verslaggever

WORMER — Directeur A. van Esseveld van woningbouwvereniging Wormer is woensdagmiddag bij zijn officiële afscheid koninklijk onderscheiden. Hij kreeg uit handen van burgemeester J. Koppenaar van Wormerland in het Wapen van Wormer de Eremedaille in goud Verbonden aan de Orde van Oranje Nassau opgespeld. Daarna werd hij nog door de Nationale Woning Raad onderscheiden met de erepenning vanwege zijn bijzondere verdiensten voor de sociale woningbouw.

Van Esseveld, door alle sprekers aangeduid als Titus, werd in 1968 tot bestuurslid benoemd en gelijk daarna in 1969 tot voorzitter van de woningbouwvereniging. In die tijd bestreed hij onder meer eigenhandig de ruiterplag die de flats aan de Koningsvarenstraat testerde.

In 1976 trad hij af als voorzitter, maar hij bleef aan als bestuurslid. Hij was toen werkzaam als chef van de bouwkundige dienst van de papierfabriek Van Gelder in Wormer. In 1977 solliciteerde hij naar de functie van directeur van de woningbouwvereniging, waar hij op 1 februari 1978 in dienst trad.

Onder zijn leiding werden meer dan duizend woningen

□ Burgemeester J. Koppenaar (l) speldt directeur A. van Esseveld de onderscheiding op. Mevrouw Van Esseveld kijkt toe.

Foto Henk van de Leur

gebouwd in Wormer en Oostknollendam en tevens werden grote renovatiewerkzaamheden uitgevoerd. Maar hij vond dat zijn tijd gekomen was en besloot gebruik te maken van de regeling voor vervroegde uit-

trekking. De scheidend directeur werd door de burgemeester geroemd om zijn integriteit. Daarnaast had hij vele cursussen gevolgd en bleek hij, ook tot verrassing van de burgemeester, onder meer in het bezit van makelaarspapieren en de bevoegd-

heid terzake bouwkunde. „De corporatie en Wormer mogen blij zijn dat hij niet voor de school of de makelaardij gekozen heeft, maar zich heeft ingezet voor de volkshuisvesting in zeer brede zin”, aldus Koppenaar.

Het bestuur overtuigen

Een van de grote projecten waarmee Van Esseveld zich bezighield, was de nieuwbouw aan de Knollendammerstraat. Aanvankelijk had het bestuur plannen om deze woningen te renoveren. Van Esseveld echter durfde het aan 'slopen' voor te stellen. 'Ik had gelezen over de renovatie van de Schilderswijk in Den Haag. Deze woningen waren gerenoveerd, maar blijkbaar had dat weinig resultaat, want vijf jaar later moest het weer over worden gedaan. Ik wist dat ik met een goede onderbouwing van mijn verhaal het bestuur kon overtuigen dat sloop en nieuwbouw de beste oplossing was.'

Bemiddelaar

Van Esseveld was directeur, opzichter en woningbegeleider tegelijk. Veel huurders kende hij uit zijn jaren bij Van Gelder. Zelfs in de weekenden benaderden huurders hem. Van Esseveld vond dat geen enkel probleem. Ook bemiddelde hij tussen bureaus bij diverse overlasterzaken. In zijn beginjaren bij Woningbouwvereniging Wormer kwamen gemiddeld meer dan honderd leden op de ledenvergaderingen. Zeven à acht jaar daarna waren dat er nog maar zo'n twintig. 'Als de woningen goed zijn, komen de leden niet meer', stelt hij tevreden vast.

Ik wist dat ik met een goede onderbouwing van mijn verhaal het bestuur kon overtuigen dat sloop en nieuwbouw de beste oplossing was

HOOFDSTUK IV

4

Groei en
professionalisering

Groei en professionalisering

Naar 2000 woningen

De waarschuwing van 1976 is niet aan dovemansoren gericht. Wederom gaat 'de spa de grond in'. Het totale woningbestand van de vereniging stijgt tot bijna 2000 woningen. Na een periode van laagconjunctuur trekt de economie aan en stijgt de welvaart enorm. Mede als gevolg daarvan verandert het begrip 'volkshuisvesting'. Wonen, veiligheid, kwaliteit, leefbaarheid en – onder invloed van de vergrijzing – ook zorg krijgen steeds meer met elkaar te maken. Tegelijkertijd leidt de 'nieuwe rijkdom' tot stimulering van het eigen woningbezit. De rol van woningcorporaties verandert. Ze komen in de jaren negentig los van het rijk en worden één van de partijen, naast particuliere ontwikkelaars, die op lokaal niveau zorgen voor huisvesting waaraan de 'woonconsument' behoefte heeft.

Werk aan de winkel

Al met al is er veel werk aan de winkel. De woningbouwvereniging groeit uit tot een professionele dienstverlener. Vanaf 1976 tot 2002 nemen 35 bestuursleden zitting in het algemeen en dagelijks bestuur. Er komen subcommissies, die het bestuur adviseren over specifieke onderwerpen. Zo is er een technische commissie, een financiële commissie en een ad hoc commissie. En natuurlijk een kascommissie.

In 1976 treedt de heer A.C. van Esseveld af als voorzitter van de vereniging. Zijn functie wordt overgenomen door de heer B. Huygen. In 1978 neemt de heer J. Knegt de voorzittershamer over, die deze functie tot 1997 zal bekleden. Van Esseveld en Knegt zijn degenen die de woningbouwvereniging omvormen tot een meer professionele organisatie. Zij zetten een goede, gestructureerde organisatie op poten en stippelen een beleid uit voor de toekomst, met name op het gebied van onderhoud en nieuwbouw.

Om de leden nog beter te informeren over de ontwikkelingen van de vereniging – waar worden woningen gebouwd, tips over wonen – wordt het blad *Kontakt* omgebouwd tot het ledenorgaan *Kontakt*, een boekje met veel informatie voor de leden.

Opmerkelijke uitspraken Jaap Knegt:

'ik ben bang dat de woningbouwvereniging een woningonderhoudsvereniging wordt'

'het maakt mij niet meer uit over volkshuisvestingszaken met een wethouder van linkse of rechtse signatuur te onderhandelen, je moet je zakelijk opstellen'

'ik kan me voorstellen dat het woord 'ondernemerschap' de huurders koude rillingen bezorgt, omdat dit ook in verband gebracht wordt met winst. Bij sociaal ondernemerschap neemt de corporatie op zich om, in belangrijke mate voor eigen rekening en risico te werken aan passende en betaalbare huisvesting voor iedereen en in het bijzonder voor die huishoudens die anders geen of weinig kansen hebben op de woningmarkt.'

Het begrip 'volkshuisvesting' verandert. Wonen, veiligheid, kwaliteit, leefbaarheid en zorg krijgen steeds meer met elkaar te maken

'Houden wij hetzelfde aantal huizen als nu dan zullen hier in 1985 duizend tot tweeduizend mensen minder kunnen wonen.' Die hartenkreet uit het gemeentebestuur in het 'Pamflet betreffende de gemeentelijke structuurnota d.d. september 1976'.

De 'structuurnota' is hard nodig, beschrijft de gemeente in het pamflet.

'Er staan niet genoeg huizen in de gemeente om onze woningnood op te lossen. Wie een woning wil huren, moet wachten totdat een woning door verhuizing of overlijden vrijkomt. De gemiddelde wachttijd wordt alleen maar langer. Wie een woning zou kunnen en willen kopen moet evenzeer geduld oefenen en dan nog verhoudingsgewijs erg veel betalen.'

Niet alleen woningnood houdt de gemeente bezig. 'De huidige verbinding via de Zaanbrug is onvoldoende en te kwetsbaar in verband met eventuele kalamiteiten. Een tweede uitvalsweg is daarom een dwingende noodzaak.'

Duidelijk is dat er opnieuw grote veranderingen op til zijn.

Van linksboven naar linksonder: Noorderweg, 'De Zaanlsinger' Merckenrif, 'De Gouden Leeuw' en eerste paal 'De Gouden Leeuw'

Wij willen wonen!

A.T.-woningen in de Florastraat

J Er staan niet genoeg huizen in de gemeente om onze woningnood op te lossen. Wie een woning wil huren, moet wachten totdat een woning door verhuizing of overlijden vrijkomt

Eind jaren zeventig groeit het woningtekort naar een hoogtepunt. Er wordt weliswaar koortsachtig gebouwd, maar vooral voor jongeren is het desondanks moeilijk een huis te krijgen.

Krakers!

Op de ledenvergadering van 21 november in 1977 presenteert de groep 'Wij Willen Wonen' een aantal tegenkandidaten, die zitting willen nemen in het bestuur. Het bestuur wordt uitgebreid naar dertien leden, om ruimte te maken voor een aantal vertegenwoordigers van 'Wij Willen Wonen'. Zouden vernieuwers in de jaren zestig nog genoeg hebben genomen met deze bestuurszetels, inmiddels zijn de tijden veranderd. 'Wij Willen Wonen' zet haar eisen kracht bij door de leegstaande burgemeesterswoning aan de Dorpsstraat 318 te kraken. Later volgt de woning Dorpsstraat 209. De 'Witte Villa' ontwikkelt zich tot krakers- en punkbolwerk.

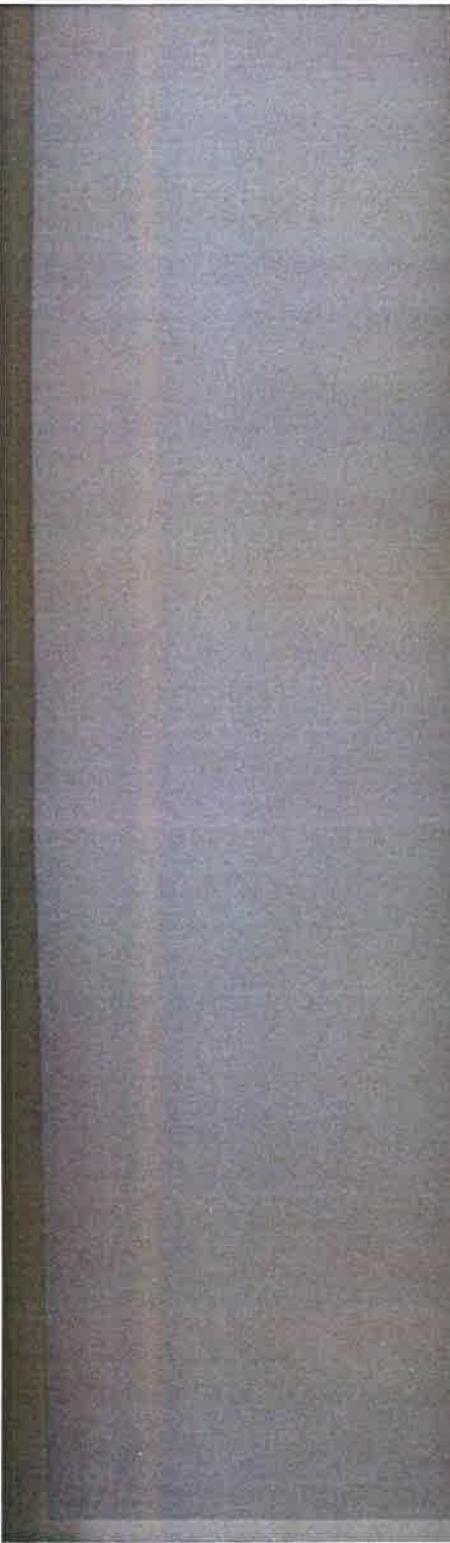
Vergaderen in Plus

De leden van 'Wij Willen Wonen' vergaderen wekelijks in het gebouw van jongerencentrum Plus. 'Daar worden het beleid en onze inbreng in de woningbouwvereniging vastgesteld', zeggen Leo van der Hoeven en Jan Butter in 1978 tegen de krant. Ze zitten namens de actiegroep in het bestuur van de woningbouwvereniging.

'Klantgerichte dienstverlener'

Gaande weg krijgen de corporaties meer invloed op het bouwen en beheren van woningen. Het uitkomen van de nota 'Volkshuisvesting in de jaren negentig' luidt het verzelf-

standigingsproces in. Als gevolg hiervan veranderen de taken en worden extra taken toegevoegd. In deze jaren werken er acht medewerkers bij de woningbouwvereniging op de technische en financiële dienst en op het secretariaat onder leiding van de directeur. Omdat de heer Van Esseveld in 1992 gebruik maakt van de VUT-regeling, gaat het bestuur op zoek naar een nieuwe directeur. De term 'manager' komt om de hoek kijken. De romantiek, de gedrevenheid en de bijbehorende 'goede bedoelingen' met het arbeidersvolk, maken plaats voor termen als 'klantgerichtheid' en 'dienstverlening'. Dat stemt enigszins tot weemoed. Maar het zijn ontwikkelingen die horen bij deze tijd. In 1993 wordt de heer Th.W. Krijnen, sinds 1982 bestuurslid, de nieuwe directeur. Onder zijn leiding zal de verzelfstandiging van de woningbouwvereniging verder vorm krijgen. Eind 1995 wordt de afdeling verhuur en bewonerszaken in het leven geroepen. De huuradministratie, de bewonersparticipatie, de overlastzaken en later ook de woonruimteverdeling worden op deze afdeling ondergebracht. Met het verder terugtreden van het bestuur en de overgang naar het Raad van Toezicht model komen in 2002 de bestuurlijke taken bij de organisatie te liggen. De verantwoording naar het rijk en de gemeente en andere toezichthoudende instanties wordt strak geregeld en beleidsmatige ontwikkeling en prognoses worden steeds belangrijker. Al met al veel werkzaamheden waar meer mensen voor nodig zijn. Per 31 december 2002 zijn er zestien medewerkers in dienst bij de woningbouwvereniging.

Nog meer bouwen

De eerste vijf sleutels

Terwijl de eerste zandauto's in de eerste week van 1980 hun lading lossen om het terrein bouwrijp te maken, wordt de eerste paal geslagen in november 1982, voor de woningen Wezenland 1 t/m 9. In totaal moeten in de eerste fase 120 woningen in dit gebied verrijzen, waaronder de flats. Op 2 september 1983 overhandigt de woningbouwvereniging de eerste vijf sleutels. In hetzelfde jaar komen nog 49 eengezinswoningen (Wezenland 2 t/m 70, 90 t/m 102 en 120 t/m 132 even) gereed. Het jaar daarop de flats. Tevens wordt begonnen met de bouw van twintig premiehuurwoningen (Wezenland 198 t/m 204 en Haremakers 31 t/m 61). In 1985 zijn de 34 eengezinswoningen van Wezenland 154 t/m 166, 63 t/m 173 en RozeVen 1 t/m 41 gebouwd en opgeleverd.

H.A.T.

Wij Willen Wonen – boekt een succes als in 1981 wordt gestart met de bouw van zestien zogenaamde H.A.T-woningen in de Florastraat. H.A.T. staat voor Huisvesting Alleenstaanden en Tweepersoons-huishoudens. De woningbouwvereniging heeft daarvoor de grond achter 'Ben en Gre' aangekocht. Bij de toewijzing van de woningen maakt de woningbouwvereniging gebruik van

een nieuwe regeling, die het mogelijk maakt om bij nieuwbouw de helft van het aantal woningen toe te wijzen aan haar eigen leden. Voor de acht woningen die de woningbouwvereniging zou mag toewijzen melden zich maar liefst 161 gegadigden.

'Poezenflat'

In 1973 is de Faunastraat (13 t/m 37 en 45 t/m 67) aan de beurt. Er komen eengezinswoningen, vrijwel dezelfde als aan de Sluisstraat in Oostknollendam. Twee jaar later begint de bouw van twintig bejaardenwoningen (Faunastraat 10 t/m 48). In de volksmond wordt de flat al gauw 'de poezenflat' genoemd, omdat er veel alleenstaande oudere dames wonen.

Oostknollendam

Op 14 oktober 1976 wordt in Oostknollendam de eerste paal geslagen voor de bouw van 21 eengezinswoningen (Bickershorn en Slyckershorn) en zes bejaardenwoningen (Bickershorn). Ze bieden ook ruimte aan inwoners uit Wormer.

'Poezenflat' met inzet links Jan Kamphof en rechts Wezenland

Om de woningnood te lenigen, bouwt Woningbouwvereniging Wormer in volle vaart door. Begin 1980 wordt de nieuwe wijk Middentil opgestart. De heren S. Bakker wethouder en commissaris, J. Knecht (voorzitter) en A.C. van Esseveld (directeur) doen er alles aan om hier sociale woningbouw te realiseren. Het woningbezit groeit in korte tijd met circa driehonderd woningen. Maar daarbij blijft het niet.

Van Gelder-terrein

Een groot project is de Zuid-Westhoek (fabrieksterrein) en het voormalige ketelhuisterrein van papierfabriek Van Gelder. De Woningbouwvereniging koopt de grond van de gemeente, met als voorwaarde dat ze niet aansprakelijk gesteld kan worden voor eventuele milieuproblemen. Tussen 1985 en 2002 komen totaal 171 woningen in deze buurt gereed.

Wijdewormer

Na de samenvoeging van de gemeentes Wormer, Jisp en Wijdewormer in 1991 koopt de woningbouwvereniging het gemeentelijk woningbezit (69 woningen) in Wijdewormer aan. In 1993 realiseert zij ook nieuwbouw in dit gedeelte van Wormerland. Aan de Hallerweg komen acht eengezinswoningen gereed en een jaar later acht portiek-etagewoningen, waarvan vier op de begane grond en vier op de eerste verdieping.

Zonnegascombi's

In juli 1994 worden aan De Caascooper vijf eengezinswoningen opgeleverd. Het bijzondere aan deze woningen is dat er voor het eerst in Nederland gebruik wordt gemaakt van zonnegascombi's: gas en zonne-energie zorgen in combinatie voor verwarming en warm water.

Samenwerking met Saenwonen

Eveneens in 1994 tekenen Woningbouwvereniging Wormer en Woningbouwvereniging Saenwonen uit Zaandam een samenwerkingsovereenkomst voor de gezamenlijke ontwikkeling van het Zaanoevoerproject. Woningbouwvereniging Wormer is opdrachtgever voor de bouw van een flat met vijf verdiepingen langs de rivier de Zaan, in de vorm van een slinger (vandaar de naam 'De Slinger'). Saenwonen realiseert langs de Zaan vier torenflats van acht verdiepingen. In De Slinger bevinden zich 82 sociale huurwoningen en achttien vrije sector huurwoningen. De Slinger wordt op 6 september 1996 officieel geopend door burgemeester Koppenaar van Wormerland. De Torens van Saenwonen worden in 1998 opgeleverd.

Opwaardering Koningsvarenflats

In 1998 maakt de woningbouwvereniging een begin met het opwaarderen van de Koningsvarenflats. De woningen krijgen nieuwe ramen en deuren en in alle glasopeningen wordt isolatieglas aangebracht. De hoofdtoegangen worden uitgebouwd en afsluitbaar gemaakt. Kunstenaar Moritz Ebinger schildert kangoeroes op de kopgevels van de flats. Deze brengen nogal wat commotie teweeg. Men had hier liever iets passenders voor de streek gezien, een lepelaar bijvoorbeeld.

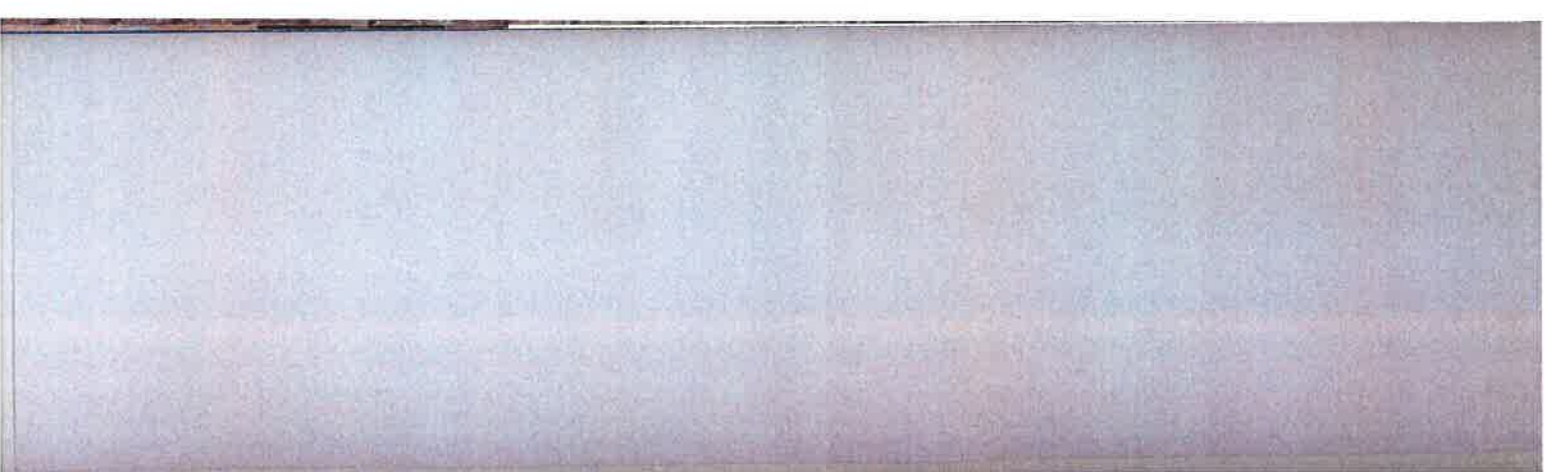
De Kantelen

Tussen 1996 en 1998 worden De Kantelen (Spatterstraat 145 t/m 223) opgeleverd. 40 woningen zijn van de woningbouwvereniging, verspreid over vier flats van elk tien driekamerwoningen. De naam 'Kantelen' heeft te maken met de vorm van de gevel en het dak.

Zuid-Westhoek voltooid

Met de bouw van veertien eengezins- en tien meergezinswoningen achter het kantorenlint aan de Mercuriusweg/ Rouenweg, dat Bassein wordt genoemd, is de Zuid-Westhoek voltooid. Twee van de meergezinswoningen worden samengevoegd tot een mindervalidenwoning.

Hallerweg met inzet |
Waterzolder en rechts Bickersl
Oostknollen

Nieuwbouw, het complex en de officiële opening van seniorenwoningen 'Het Mooriaantje' aan de Beerstraat

Seniorenwoningen 'In de Puntjes', IJsvogelstraat

Bouwen voor senioren

De Beerstraat is met 49,83 meter het kortste straatje van Nederland en tegelijkertijd het meest onbekende straatje van Wormerland

De samenwerking tussen Woningbouwvereniging Wormer en Zorgcentrum Torenerf heeft alles te maken met de toenemende vergrijzing en de daarmee gepaard gaande behoefte aan seniorenwoningen. Op tal van andere plaatsen in de gemeente verrijzen seniorenwoningen. Scholen worden afgebroken en op de leeggekomen terreinen worden woningen voor 65-plussers neergezet.

In 1972 komen er 61 bejaardenwoningen in de Faunastraat en het dienstencentrum Westertil. Veel 65-plussers en alleenstaanden verhuizen naar deze flat. Tot dusverre heeft nog niet een bewoner ooit een huurachterstand gehad!

Ook in de Zuid-Westhoek komen seniorenwoningen: 28 stuks aan Blokmaalter, Waterzolder en Lijmkoker. Ze worden opgeleverd in 1990.

In de IJsvogelstraat komt het complex 'In de Puntjes', bestaande uit veertien gestapelde seniorenwoningen, op het terrein van het voormalige kleuterschooltje 'In de Puntjes'. Het is een unieke locatie: op loopafstand van het centrum van Wormer. Deze woningen worden opgeleverd in 1993.

'Het Mooriaantje'

De Beerstraat is met 49,83 meter het kortste straatje van Nederland en tegelijkertijd het meest onbekende straatje van Wormerland.

Woningbouwvereniging Wormer bouwt er twintig seniorenwoningen, op de plaats van de voormalige kleuterschool 'Het Mooriaantje'. De woningen beschikken over het politiekeurmerk en het seniorenlabel. Het seniorenlabel wil zeggen dat de woningen over voorzieningen beschikken die langer zelfstandig wonen voor ouderen mogelijk maken. Het complex is voorzien van een met glas overdekte wintertuin, van waaruit de woningen toegankelijk zijn. Het koken gebeurt door middel van inductie: een moderne en zeer veilige manier van elektrisch koken. Verder hebben de bewoners de mogelijkheid gebruik te maken van het alarmeringssysteem van Zorgcentrum Torenerf. Het gebouw is gemaakt volgens het hout-skeletbouwsysteem. Dit is een

systeem, waarbij de draagconstructies van binnenwanden en vloeren door middel van hout zijn opgebouwd. Het voordeel hiervan is dat de bouwtijd op de bouwplaats korter is dan normaal. Ook hebben de woningen een veel betere warmteweerstand, dus minder stookkosten. De geluidsisolatie is van een hoge kwaliteit. Op 17 december 1999 vindt de feestelijke opening van het complex plaats. Twee bewoners onthullen het beeld dat in de wintertuin staat, genaamd 'De Familie De Groot'. Het beeld is een geschenk van de gemeente Wormerland en Woningbouwvereniging Wormer en is gemaakt door beeldhouwer Peter Leijenaar. Het beeld symboliseert de samenhang (het samenwonen in 'Het Mooriaantje') en de onafhankelijkheid (iedere bewoner heeft zijn/haar eigen onderkomen en levensinvulling).

Het voormalige schoolgebouw 'Het Mooriaantje'

Wie mag waar wonen?

Aanbodmodel

In 1997 volgt een nieuwe wijziging van het woonruimteverdelingsstelsel. Het distributiemodel verdwijnt, er komt een zogenaamd 'aanbodmodel', genaamd 'Huren in de Zaanstreek'. Voortaan maken de corporaties in de Zaanstreek hun beschikbare woningen bekend via advertenties in de krant. Mensen die belangstelling hebben voor een van de woningen, kunnen dat schriftelijk kenbaar maken. Woonduur bij doorstromers en inschrijftijd bij starters bepalen welke belangstellende de woning daadwerkelijk krijgt aangeboden.

Deze toewijzingsregels heeft de gemeente in overleg met de corporaties opgesteld. Sinds 2001 neemt de woningbouwvereniging deel aan het aanbodsysteem van WoningNet. De toewijzingsregels blijven dezelfde. Echter, woningzoekenden kunnen

de advertenties van beschikbare woningen nu raadplegen via 'het WoningNetmagazine' en via internet.

Huurprijs

Werd voorheen de huur bepaald door het rijk, in 1986 wordt een nieuw woningwaarderingssysteem ingevoerd. De huurprijs komt tot stand via een puntensysteem. Aan de kwaliteiten van de woning (oppervlakte, aantal kamers, voorzieningen, tuinoppervlak, ligging, etc.) worden punten gegeven, of juist afgetrokken (bijvoorbeeld vanwege de leeftijd van de woning). Het totaal aantal punten bepaalt hoe hoog de huur maximaal mag zijn.

Punten om de huurprijs te bepalen, punten om in aanmerking te komen voor een woning

De manier waarop woningen worden toegewezen, verandert in de loop der jaren drastisch.

De Woningadviescommissie, die na de oorlog door de gemeente is ingesteld, wordt in 1988 opgeheven.

De commissie sprak kandidaat huurders persoonlijk en wees volgens eigen procedures de woningen toe. In plaats daarvan komt er een nieuw woonruimteverdelingssysteem. Dit systeem, bekend onder de naam distributiemodel, is eveneens gebaseerd op een puntensysteem.

Aspirant huurders schrijven zich in bij de gemeente en bouwen punten op vanaf de datum van hun inschrijving.

Degene met de meeste punten – oftewel: degene die het langst op de wachtlijst staat – komt in principe als eerste in aanmerking voor een vrijkomende woning.

Vanzelfsprekend moet de kandidaat nog enkele andere criteria voldoen. Zo moet het inkomen toereikend zijn om de huur te kunnen betalen en moet de grootte van de woning aansluiten bij wat de kandidaat huurder nodig heeft.

De gemeente voert dit distributiemodel uit, de woningbouwvereniging adviseert en ondersteunt.

HUREN IN DE ZAANSTREEK
DE ZAAANSE WONINGCORPORATIES

WoningNet

Woonruimteverdeling via advertenties in 'Huren in de Zaanstreek' en 'WoningNet'

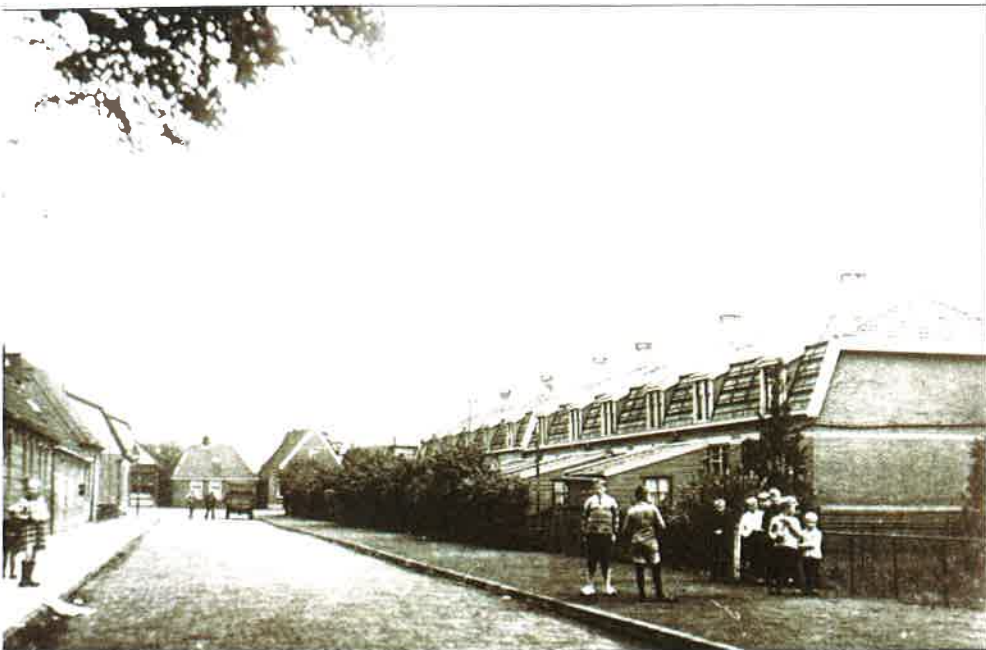
De woningen van het eerste uur...

Sluisstraat en Knollendammerstraat

De Sluisstraat is het eerst aan de beurt. Ze worden in 1968 onbewoonbaar verklaard en in 1973 begint de nieuwbouw van acht eengezinswoningen. De 48 woningen aan de Knollendammerstraat, uit 1919, blijken na een onderzoek naar de onderhoudstoestand in 1975 niet meer te renoveren. Drie jaar later start de sloop en de nieuwbouw van 55 woningen. In 1980 is de totale nieuwbouw voltooid. Tijdens de bouw brengt de woningbouwvereniging de bewoners tijdelijk onder in zogenaamde 'wisselwoningen'.

De Eendrachtstraat

Met de woningen aan de Eendrachtstraat gaat het al lange tijd niet goed. De verkrotting heeft toegeslagen en de woningen voldoen in geen enkel opzicht meer aan de eisen van de tijd. De sanitaire voorzieningen bevinden zich nog steeds in een schuurtje en er is geen douche.

Zaandammerstraat met rechts de achterzijde van de Eendrachtstraat in de jaren '30

Eendrachtstraat medio 1979

De nieuwe tijd brengt inzichten die belangrijke gevolgen hebben voor de woningen waarmee de woningbouwvereniging is ontstaan. De woningen van de 'Bouwvereniging Wormer' aan de Sluisstraat, de Knollendammerstraat en Eendrachtstraat worden gesloopt en door nieuwbouw vervangen.

In 1971 wordt een aantal woningen voor sanering aan de gemeente verkocht, maar niemand lijkt te weten hoe het verder moet. Na een tussen-tijdse 'instandhoudingsbeurt' ontwikkelt de woningbouwvereniging in 1978 een nieuwbouwplan. Dit in overleg met onder andere de bewoners van de Eendrachtstraat.

Het duurt nog vijf jaar voordat de 29 woningen daadwerkelijk tegen de vlakte gaan. 'Kneusjes Eendrachtstraat wijken voor nieuwbouw', schrijft de krant op 9 november 1983, zonder zich te realiseren dat dit de huizen zijn waarmee het allemaal begon. De bewoners worden tijdelijk ondergebracht in wisselwoningen, de meesten in de Koningsvarenflats.

De huur, ooit begonnen met 2,40 gulden bedraagt in 1983 veertig gulden per maand. Dat is ook voor die tijd een schijntje.

Vorst in de grond

Op 25 januari 1984 zou de nieuwbouw starten. Maar door een bevroren ondergrond moet het slaan van de eerste paal worden uitgesteld. Op 2 februari lukt het wel. De eer wordt gegeven aan de heer J.A. Klos, die 43 jaar in de Eendrachtstraat heeft gewoond en de straat als laatste heeft verlaten.

Nog vóór de kerstdagen van 1984 zijn vrijwel alle voormalige 'Eendrachtstraters' weer terug. Ter afsluiting van het geheel ontvingen de bewoners een boekje over de geschiedenis van hun straat tussen 1913 en 1983, geschreven door Wim Wezel.

Het gereedkomen van de nieuwbouw is voor de woningbouwvereniging een mijlpaal. De laatste vooroorlogse woningen zijn gesloopt en vervangen door nieuwbouw. De nieuwe woningen liggen aan de Haanstraat en de Zaandammerstraat.

Kneusjes Eendrachtstraat wijken voor nieuwbouw

De heer J.A. Klos slaat de eerste paal voor de woningen aan de Zaandammerstraat

De eerste naoorlogse woningen...

Torenplein en Beschuiptorenstraat

Niet alleen de vooroorlogse, ook de eerste naoorlogse woningen moeten eraan geloven. In 2002 start de sloop van 32 woningen in de Torenbuurt, gelegen aan de twee Torenpleinen, de Beschuiptorenstraat en de Dorpsstraat 102 en 104. Het blijkt financieel niet haalbaar deze woningen aan te passen aan de eisen van vandaag. De woningen zijn vanwege hun bouwvalligheid niet meer in trek bij bejaarden, waarvoor ze in 1947 werden gebouwd en worden vooral bewoond door jongeren. Met de sloop begint Woningbouwvereniging Wormer aan haar vierde herstructureringsproject en gaan de eerste naoorlogse woningen tegen de vlakte.

Masterplan

Het doek valt in maart 2001, als de gemeenteraad instemt met het 'Masterplan Prins van Oranjestraat en omgeving'. Het masterplan betekent sloop van de bestaande woningen en nieuwbouw van moderne huur- en koopwoningen. Het plan wordt tijdens de raadsvergadering met applaus begroet, tot verbazing van verenigingsdirecteur Th. Krijnen. 'We komen met de boodschap 'we breken uw huis af' en we krijgen applaus', tekent het Noord-Hollands Dagblad op uit zijn mond. De nieuwe woningen worden gerealiseerd in samenwerking met de gemeente en het zorgcentrum Torenerf. 'We willen daar levensloopbestendige woningen neerzetten', zegt Krijnen. 'Zodat er in principe jonge mensen kunnen komen, die opgroeien,

van wie de kinderen de deur uitgaan en die er dan toch nog lekker kunnen blijven wonen. Tot op hoge leeftijd, want vanuit Torenerf komt er een hele zorgcirkel de wijk in. En ook kunnen wijkbewoners straks in het nieuwe restaurant van Torenerf gaan eten.' Daarmee beschrijft Krijnen de hedendaagse inzichten met betrekking tot wonen: mensen blijven zo lang mogelijk zelfstandig en in hun eigen woonomgeving. De grenzen tussen wonen, zorg en welzijn vervagen en de samenwerking met andere instanties is van meer belang dan ooit.

; We komen met de boodschap 'we breken uw huis af' en we krijgen applaus

De boerderij van dhr. Reyne, hoek Dorpsstraat/Beschuiptorenstraat met daarachter het eerste Torenplein

Familie De Kort,
Beschuitorenstraat 11,
1950-2002

Hier ga ik
nooit
meer weg!

Dagblad voor de Zaanstreek „De Typhoon” van donderdag 6 mei 1971

Beschuittoren Wormer 75 jaar geleden voor f 450 gesloopt

Wormer. Nog vragen bejaarden in Wormer zich wel eens af hoe het mogelijk is geweest, dat de beschuittoren is gesloopt. Thans was de toren onder monumentenzorg gevallen. Het lag hoofdzakelijk aan burgemeester C. Wildschut, die ook burgervader van Jisp en Wijdewormer dat de toren verdwijnen moest. Het bouwwerk was nodig aan resttoestand was niet direct rooskleurig in die jaren. De financiële verzoek om subsidie van het rijk had geen resultaat. 14 augustus besloot de gemeenteraad de toren te laten afbreken. Gedeputeerde keurden het besluit goed, maar ze drongen er op aan, met steun articuleren de toren te behouden.

† 1895 kon men een bedrag van verhandigen. Dat was niet eens de burgemeester. Naar zijn deel er van de bevolking ook te verwachten. Wederom nam het besluit de toren te laten

wordt gesloopt. Waarom werd de toren gesloopt? ...het houten end was verrot, en... Verder weet de heer Meijer zich nog te herinneren dat...

In de zeventiende eeuw wemelt het in Wormer van de beschuitbakkerijen. Het is deze nijverheid die Wormer grote economische voorspoed brengt.

Bakken vanaf middernacht

In 1620 wordt de Beschuitoren gebouwd. Zoals de huidige telefoon-toren een ijkpunt is voor Zaankanters, zo was de Wormerse beschuitoren dat gedurende tweeëneenhalve eeuw eveneens. De toren heeft een klok die 's avonds om kwart voor zes wordt geluid door de torenwachter. Daarmee wordt aan de bakkers het sein gegeven dat de ovens een kwartier later gedooft moeten zijn. Pas om middernacht mag men weer met bakken beginnen. Doel van de maatregel is beperking van het brandgevaar.

In de loop der jaren raakt de toren in verval, maar behoudt zijn nut. Tweemaal per dag wordt hij gedurende vijf minuten geluid. En verder iedere zondag, bij bijzondere gebeurtenissen en bij brand.

In 1894 valt het doek voor de toren. Particulieren brengen nog 750 gulden bijeen om het monument te redden, maar dat is niet genoeg. De gemeenteraad besluit tot sloop. Recycling is in die tijd een normale zaak. Met de stenen gebruikt voor de toren worden weer nieuwe woningen gebouwd.

Familie De Kort

Plannen voor de Beschuitorenstraat ontstaan in 1947. 'Hier ga ik nooit meer weg', roept mevrouw De Kort als zij en haar man in 1950 de woning Beschuitorenstraat 11 krijgen toegewezen.

Via het werk van de heer De Kort komt de familie in de oorlogsjaren vanuit Amsterdam in de Zaanstreek terecht in een huisje tussen de fabrieken Geloof en Visser in Wormerveer. Met medewerking van burgemeester Slager uit Wormerveer, die ook waarneemt in Wormer, kunnen zij daarna 'inwonen' aan de Nieuweweg. Maar brand maakt de woning aan de Nieuweweg onbewoonbaar, waarna de familie De Kort midden in de strenge winter van 1947 naar Oostknollendam verhuist. Daar bewonen ze de benedenverdieping van de pastorie van de Nederlands Hervormde kerk. Later verhuizen ze naar de bovenverdieping, die veel warmer is.

Weiland en zand

Spoedig daarna, in 1950, krijgt de familie de woning Beschuitorenstraat 11 toegewezen. Om hen heen is er slechts weiland en zand. Maar in de jaren daarna verandert dat snel. De gehele omgeving wordt volgebouwd. Na 52 jaar Beschuitorenstraat verhuist mevrouw De Kort in 2002 naar Zorgcentrum Torenerf. Haar woning is inmiddels gesloopt. Maar gelukkig woont ze niet ver van haar oude vertrouwde buurtje.

De bloemist van Dorpsstraat 102

De viswinkel en ernaast de voormalige bloemenwinkel van Beets. Op de inzet hun etalage

Bloemen in de badcel

Hoewel hij voor die tijd een grote winkel heeft, staan de klanten zo rond de feestdagen tot buiten in de rij om zijn bloemen te kopen. De bloemenkisten staan her en der door het huis verspreid: op de trap, in de badcel. Op een gegeven moment kweekt hij ook zelf bloemen – dahlia's, chrysanten en tulpen – op een stuk land achter de Torenlaan. De grond huurt hij van de gemeente.

Behalve hovenier en bloemist, is de familie Beets ook een soort 'hulppost' in de buurt. Omdat zij als enigen in de buurt in de beginjaren vijftig telefoon hebben, komen omwonenden bij hen telefoneren. Ook springt de heer Beets

in de bres voor de bejaarden uit de Torenpleinwoningen, als er kleine klusjes gedaan moeten worden. Meer dan vijftig jaar heeft de familie Beets met plezier aan de Dorpsstraat gewoond. Het valt dan ook niet mee deze periode af te moeten sluiten. Maar een nieuwe buurt verrijst. Er komen nieuwe bewoners, die hier ongetwijfeld, net als de families De Kort en Beets, met veel plezier zullen wonen.

Aan de Dorpsstraat worden in 1949 twee woningen met winkel gebouwd. De familie Beets is de eerste en laatste huurder van Dorpsstraat 102.

Naast de familie Beets, op nummer 104 woont in eerste instantie visboer Bakker. Voor beide woningen wordt in het begin tien gulden per week huur in rekening gebracht, die de heer Rozemeijer ophaalt. De heer en mevrouw Beets vertellen enthousiast over hun bloemenwinkel op dit adres en het buurtje waarin zij woonden. Van oorsprong is de heer Beets hovenier. Hij onderhoudt met name tuinen van bedrijven, zoals die van de Lassiefabriek in Wormer. Hij haalt zijn bloemen per fiets uit Aalsmeer en brengt ze op de fiets rond.

Later doet hij dat op zijn 'Kapteyn', een brommer. Er zijn weken bij dat hij 300 kilometer aflegt.

J Beets haalt zijn bloemen per fiets uit Aalsmeer en brengt ze op de fiets rond

Het echtpaar Beets

Het voormalige badhuis aan de Schansstraat deed van 1970 tot 1998 dienst als kantoor

Het kantoor aan de Dorpsstraat 41 van 1998 tot april 2003

Van boven naar beneden:
Lisette van Gelderen (secretariaat)
Laura van Braam (afd. VBZ)
Nico Kok (technische dienst)

Open Huis kantoor Dorpsstraat 41, mei 1998

Een nieuw kantoor

Computers

Het werk van de organisatie verandert eveneens. In 1981 doet, na advies van een bestuurscommissie, de automatisering zijn intrede. Allereerst op de administratie. Iedereen denkt dan nog dat voortaan 'met één druk op de knop' alle gegevens van de technische en financiële dienst voorhanden zullen zijn en dat we toegroeien naar een papierloos tijdperk. Die illusie is inmiddels vervlogen... Hetgeen niet wegneemt dat de bestuurlijke inschatting van 1981 juist is. Niemand kan zich nu nog voorstellen hoe we zonder automatisering zouden moeten werken.

Verhuizing

In 1993 blijkt het kantoor onvoldoende ruimte te bieden. De technische dienst wordt in portocabines onderge-

bracht en later in de naastgelegen woning. Ondertussen gaat de vereniging op zoek naar een nieuw onderkomen.

Na verbouw en uitstel is het in februari 1998 dan zover. De werkorganisatie van de woningbouwvereniging verhuist naar een nieuw kantoor, op de eerste verdieping aan de Dorpsstraat 41, boven de Rabobank.

Iedereen denkt dan nog dat voortaan 'met één druk op de knop' alle gegevens van de technische en financiële dienst voorhanden zullen zijn en dat we toegroeien naar een papierloos tijdperk. Die illusie is inmiddels vervlogen...

De werkzaamheden van de woningbouwvereniging nemen snel toe. Begin jaren tachtig werken er zeven mensen op het kantoor aan de Schansstraat, dat eigenlijk te klein wordt. Verhuizing wordt echter nog uitgesteld. Een architect krijgt de opdracht om een uitbreiding te tekenen en een bestek te schrijven. Op 6 maart 1982 wordt het verbouwde kantoor geopend, waarmee de vereniging tegelijkertijd haar zeventigjarig bestaan viert. In het kantoor wordt een receptie gehouden voor bestuur en genodigden. En er is een kleine tentoonstelling over de woningbouwvereniging in vroegere jaren.

Het Dagelijks Bestuur in 1987 van links naar rechts: Ru Baas, Jaap Knegt, Joop Willemsen, Fred Groot en Bert Fielmich

Eigen woningbezit

Premiekoop

De discussie over de verkoop van woningwetwoningen aan huurders is al tientallen jaren oud. In 1968 laat het bestuur van de woningbouwvereniging weten er weinig voor te voelen woningen te verkopen. Maar tijden veranderen. Er komen subsidie-regelingen voor koopwoningen: zogenaamde premie A, B, C en VSEB-woningen.

De ontwikkelingen gaan niet aan Wormer voorbij. In 1970 wordt door de gemeente de Stichting Eigen Woningbezit opgericht, met onder meer de heren Th. Huygen en W. Huysman (de wethouder volkshuisvesting) als bestuurders. De bouw van premie koopwoningen en huurwoningen wordt vanaf die periode gezamenlijk aangepakt. Een van de doelen van de stichting is 'zo goed en goedkoop mogelijk' te bouwen, in overleg met architect, aannemer(s), woningbouwvereniging en gemeente. Projectontwikkelaars worden zo geweerd.

Woningen in de verkoop

De woningbouwvereniging komt in 1997 met beleidsuitgangspunten voor de verkoop van sociale huurwoningen. In totaal zijn 123 woningen

aangewezen voor verkoop. Die vindt uitsluitend plaats aan zittende huurders, of bij mutatie bij voorkeur aan huurders van Woningbouwvereniging Wormer.

Ondanks het feit dat veel huurders belangstelling tonen om hun woning te kopen, worden er uiteindelijk slechts achttien sociale huurwoningen verkocht. Over het algemeen vindt men de prijs veel te hoog.

Combi koop en sociale huur

Medio 2002 worden de plannen voor de bouw van woningen aan de Schansstraat, de voormalige locatie van het kantoor van Woningbouwvereniging Wormer en de plannen voor de renovatie van de St. Jozefschool aan de Dorpsstraat 314 concreet. De woningbouwvereniging realiseert de eerste projecten met koop- en huurwoningen. De woningen worden gezamenlijk gebouwd, om ook sociale woningbouw financieel mogelijk te maken.

J Ondanks het feit dat veel huurders belangstelling tonen om hun woning te kopen, worden er uiteindelijk slechts achttien sociale huurwoningen verkocht

De moderne tijd brengt nieuwe ideeën over volkshuisvesting met zich mee. In Nederland van oudsher een land van huurders, geleidelijk aan kopen steeds meer mensen een woning, daarbij gestimuleerd door de overheid.

Huurders voor Huurders

Elf wijken

Bewonersparticipatie is al langer een begrip in volkshuisvestingsland. Al worden er in 1973 drie bewonerscommissies gevormd in de wijk Plaszoom en later één bij de Koningsvarenflats, erg lang stand houden ze niet. In 1996 komen ze beter van de grond, als ook de Woonbond en de Nationale Woningraad zich erover buigen. Wormerland wordt in elf wijken verdeeld van tussen de 85 en 250 woningen.

In 1998 wordt vanuit de verschillende bewonerscommissies een bewonersraad geformeerd onder voorzitterschap van de heer N. Bakker. Na een kortstondige ziekte overlijdt de heer Bakker. De heer J. Piet neemt het voorzitterschap over.

Raad van Toezicht

In 2000 verandert de organisatiestructuur van de vereniging. Het bestuur en de directie worden samengevoegd. De heer Th.W. Krijnen, sinds 1993 directeur van de vereniging, wordt nu ook bestuurder. Daarnaast komt er een aparte Raad van Toezicht (voorheen Raad van Commissarissen), die uit vijf leden bestaat: voorzitter S.M. Bakker, vice-voorzitter P.Zaal en de leden P.C. Roggeveen, J.C. v Haeften en D.P. Zwart. Om de bewonersparticipatie te verankeren, draagt de huurdersvereniging één lid voor: de heer Zwart.

Tegelijkertijd wordt voorgesteld om de vereniging te veranderen in een stichting. Het bestuur stelt als nadrukkelijke voorwaarde dat de bewonersparticipatie goed geregeld is. In samenwerking met de Woonbond en een externe organisatieadviseur worden deze processen voortvarend ingezet en doorlopen, met de oprichting van Huurders voor Huurders als kroon op het werk. Het bestuur van deze vereniging bestaat uit tien leden onder het voorzitterschap van de heer J. Piet.

Samenwerking en informatie

Op 5 juli 2001 sluiten Woningbouwvereniging Wormer en de huurdersvereniging Huurders voor Huurders een samenwerkingsovereenkomst. Daarin wordt geregeld over welke zaken de huurdersvereniging adviesrecht en instemmingsrecht heeft en de informatieverstrekking.

Om de informatievoorziening richting huurders te verbeteren, komt het bewonersblad driemaal per jaar uit in plaats van tweemaal. Bovendien gaat een website de lucht in: www.wbv-wormer.nl (inmiddels omgedoopt tot www.wswormer.nl).

J Voorgesteld wordt de vereniging te veranderen in een stichting

De mensen van het eerste uur, v.l.n.r. J. Piet, W. Gaffel en D. Brouwer

Veel interesse in Huurders voor Huurders', meldt de krant van 13 december 2000. Met twaalf dagen vertraging – sinds 1 december 2000 is een onafhankelijke huurdersvereniging verplicht – ziet deze belangenbehartiger voor de huurders van de woningbouwvereniging het licht. Bij de officiële oprichting krijgen de bestuurders van directeur Th. Krijnen de sleutel van hun vergaderruimte in de Koningsvarenflat. En daar bovenop een cheque van duizend gulden, bedoeld voor de inrichting. De naam Huurders voor Huurders is bedacht door mevrouw G. Bos, die aan de prijsvraag een fors kerstpakket heeft overgehouden.

Huurder, bestuurder en buurtconciërge Dirk Brouwer

Koffie en onderwerpen

In april 2000 ging Brouwer met vervroegd pensioen. 'Ik kende Jan Piet (huidige voorzitter van huurdersvereniging Huurders voor Huurders, red.) al. Hij vroeg of de bewonerscommissie iets voor mij was. Ik moest er een nachtje over slapen, want erg actief was die club niet.' Brouwer deed het toch en zag de huurdersvereniging een jaar later tot bloei komen. Nu is hij een van de drijvende krachten achter Huurders voor Huurders, al zit hij niet in het dagelijks bestuur. 'Ik zorg voor koffie tijdens de vergaderingen en ik draag allerlei onderwerpen aan waarover gesproken kan worden. Ik zit vol met ideeën, maar ben nu eenmaal geen vergadertijger.'

Brouwer benadrukt het belang van Huurders voor Huurders. 'Er moet een orgaan zijn, dat in verbinding staat met de woningcorporatie. Een club waar mensen met hun grieven heen

kunnen. Zeker nu de woningbouwvereniging geen vereniging meer is.' Zijn zorg is dat vooral ouderen actief zijn in de huurdersvereniging. 'Ik probeer te bedenken hoe we jongeren warm kunnen maken voor dit werk.'

Zeggen waar het op staat

Brouwer is niet alleen actief in de huurdersvereniging, maar ook nog buurtconciërge – samen met de heer J. Leeuwerink – voor de Plaszoomflats. Alle dagen (behalve in het weekend) gaan ze op pad. 'Als er wat aan de hand is, spreek ik de mensen daar op aan. Jongens die tegen een garagedeur voetballen bijvoorbeeld, veroorzaken nogal wat geluidsoverlast. En mensen die hun vuilniszak naast de vuilniscon zetten, in plaats van erin, gaan we ook niet uit de weg. Als je gewoon duidelijk zegt waar het op staat, dan behandelen mensen je met respect.'

Ik zit vol met ideeën, maar ben nu eenmaal geen vergadertijger

Tot aan zijn vervroegde pensionering in 2000, werkt Brouwer voor de gasfabriek. Hij legt gasleidingen en is zodoende betrokken bij tal van bouwprojecten in Wormer. In oktober 1967 komt hij naar Wollegrasstraat 114, hij is de eerste bewoner van de straat. Zeven jaar later verhuist hij naar de Watermuntstraat 68. Hij heeft de bouw van de Plaszoomflats van dichtbij meegemaakt.

Van vereniging naar stichting

Het bestuur van Woningbouwvereniging Wormer vindt dat de financiële situatie zodanig is gewijzigd, dat de organisatie naast de sociale huurwoningen ook koopwoningen moet ontwikkelen.

In het hele land voltrekt zich een fusiegolf tussen corporaties, omdat de financiële risico's groter worden.

Woningbouwvereniging Wormer is hier geen voorstander van, maar kijkt wel of samenwerking met Goed Wonen uit Assendelft en woningbouwvereniging De Arbeid uit Wormerveer tot de mogelijkheden behoort. De drie corporaties laten gezamenlijk een onderzoek doen naar de kwaliteit van de dienstverlening. Dit onderzoek leidt tot een aantal verbeteringen, maar tot samenwerking komt het niet.

Instemming van de leden

Op 8 oktober 2002 wordt een extra ledenvergadering gehouden. Op de agenda staat onder meer wijziging

van de statuten, om de omvorming van vereniging naar stichting mogelijk te maken. De leden stemmen met de wijziging in.

Daarmee komt een einde aan de verenigingsstructuur, van exact negentig jaar oud. Negentig jaar ervaring vormen een uitstekende basis voor verdere uitbouw van de organisatie, nu in de stichtingsstructuur. Wonen is meer dan een dak boven het hoofd. Het is en blijft een primaire levensbehoefte. Daar zal Woningstichting Wormer voor blijven staan.

Voor alle corporaties in Nederland is 1995 een historisch jaar. De nota 'Volkshuisvesting in de jaren negentig' heeft tot gevolg dat alle financiële banden tussen corporaties en de rijksoverheid worden verbroken. Vanaf die tijd zijn corporaties gewone bedrijven, die bedrijfsmatig moeten werken, maar wel belast zijn met de plicht om sociale woningen te realiseren. De term 'sociaal ondernemer' wordt uitgevonden.

J *Wonen is meer dan een dak boven het hoofd. Het is en blijft een primaire levensbehoefte*

Drie decennia Siem Bakker

Bakker raakte betrokken bij de woningbouwvereniging in de tijd dat de relatie met de gemeente veel directer was dan nu het geval is. 'Dat kwam de communicatie en de betrokkenheid over en weer ten goede', vindt Bakker. Aan de orde waren onder meer de bouw van Middentil, de herstructurering van de Eendrachtstraat en de Knollendammerstraat en nieuwbouw in Oostknollendam. Bakker voerde gesprekken met aannemers en architecten. 'Dat deed ik meer vanuit mijn functie als wethouder dan als commissaris. Die twee petten hebben me nooit in de weg gezeten.' Als wethouder en als commissaris zorgde Bakker er mede voor dat de inkomsten voor de gemeente uit grondverkoop voor de villa's van de 'goudstrook' in Middentil de kavelprijs voor de sociale woningbouw drukten.

Samen vergaderen

De Raad van Commissarissen (RvC) kwam één of twee keer per jaar bij elkaar. Die controleerde onder meer de jaarrekening. Pas later ging de RvC, op verzoek van Bakker, samen met het bestuur van de woningbouwvereniging vergaderen. Waarbij het bestuur de uitvoerende taken voor zijn rekening nam.

Praten met krakers

Bakker heeft de ontwikkeling van medezeggenschap van de huurders vanaf het begin meegemaakt. In zijn tijd als wethouder waren in Wormer verschillende panden gekraakt door de actiegroep 'Wij willen wonen', waaronder de voormalige burgemeesterswoning en een voormalige tandartsenpraktijk aan de Dorpsstraat. Woningbouwvereniging en gemeente spraken samen met de krakers. Een van de gevolgen was dat een deel van de actievoerders bestuurslid werd van de vereniging. 'Daarmee werden ze deelgenoot van de problematiek van de volkshuisvesting en medeverantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid', zegt Bakker. 'Bovendien had de woningbouwvereniging er meteen een paar uitstekende bestuurders bij.' Mede door hun invloed werden er H.A.T. (Huisvesting Alleenstaanden en Tweepersoonshuishoudens) woningen gebouwd.

J Die twee petten hebben me nooit in de weg gezeten

Hij werd in 1974 wethouder en trad een jaar later aan als commissaris van Woningbouwvereniging Wormer, omdat, zoals hij zelf zegt, 'ik het belangrijk vond dat een socialist als commissaris optrad'. Sindsdien was hij voorzitter van de Raad van Commissarissen (vanaf 1982) en voorzitter van het bestuur (vanaf 1997). Sinds 1 januari 2001 is Bakker voorzitter van de Raad van Toezicht.

Gemeentelijke betrokkenheid

De tijden zijn veranderd. De woningbouwvereniging is verzelfstandigd en de afstand tot de gemeente groter geworden. Bakker is daar niet onverdeeld gelukkig mee. 'Soms schort het aan gemeentelijke betrokkenheid bij de sociale woningbouw. Dat blijkt bijvoorbeeld uit het feit dat de opbrengsten van het IJsaanterrein niet worden gebruikt voor woningen voor de doelgroep of de eigen bewoners.'

Minder woningen, minder inkomsten

Bakker stelt vast dat woningcorporaties steeds meer de eigen broek moeten ophouden. 'Hun inkomsten halen zij uit huur, verkoop of bouw. Daarnaast gaan ze op zoek naar andere inkomstenbronnen: het aanbieden van verzekeringen, een hondenuitlaatservice, noem maar op. Als je als woningcorporatie alleen leeft van huurinkomsten, red je het niet. Wat dat betreft maak ik me wel enige zorgen over de Woningstichting Wormer. Als er nu woningen worden gesloopt, komen daar minder woningen voor in de plaats, waardoor je als corporatie minder huurinkomsten hebt.' Maar voorstander van verkoop huurwoningen is Bakker niet. 'Mijn oom Siem verkocht ooit al zijn groenten om een nieuwe groentekar te kunnen aanschaffen. Toen hij die eenmaal had, was zijn geld op en had hij geen handel meer. Met andere woorden: je moet niet je eigen handel gaan verkopen!'

Contact met huurders

Via huurdersvereniging Huurders voor Huurders en via de bewonerscommissies onderhoudt Bakker contact met huurders van de Woningstichting Wormer. Soms wordt hij rechtstreeks benaderd door huurders omdat zij denken dat hij het 'als voorzitter van de woningbouwvereniging allemaal wel zal weten'.

Bakker vindt dat de betrokkenheid van de organisatie met haar huurders intensiever zou kunnen. Volgens hem weet de woningstichting niet altijd wat er bij haar huurders speelt. 'De afstand met de huurders is groter geworden. Het is daarom goed dat Huurders voor Huurders is opgericht.'

Flexibeler met regels

Het huidige woningzoekendensysteem vindt Bakker goed. 'Het is een eerlijk systeem. Wormers hebben de vrijheid om buiten Wormer te gaan wonen, hetgeen automatisch betekent dat de grenzen van Wormerland ook openstaan voor niet-Wormers. Voorheen moest je economisch gebonden zijn, wilde je in Wormer komen wonen. Stel je voor dat je de keuze niet had om Wormer uit te kunnen en Woningstichting Wormer zou niet meer kunnen bouwen. Dan kun je als woningzoekende geen kant op! Wel vindt Bakker dat Woningstichting Wormer en de gemeente wat flexibeler moeten omgaan met de regels, waardoor een groter deel van de woningen aan de eigen inwoners wordt toegewezen. 'De bestaande regelgeving maakt dat mogelijk.'

Echte betrokkenheid

Bijna drie decennia betrokkenheid bij de Wormerse volkshuisvesting betekenen voor Bakker persoonlijk heel veel. 'Ik weet wat er speelt op het terrein van de volkshuisvesting. Dat geeft me het gevoel dat ik écht wat voor de huurders heb kunnen doen – en nog steeds doe. Iedereen mag me daar op aanspreken.'

J Je moet niet je eigen handel gaan verkopen!

Personeelsleden v.l.n.r. bovenste rij: Adriaan Krom, Barry Sombroek, Emiel Pichel, Laura van Braam, Theo Krijnen, Wendy Waal, Jan Kroonenburg, Beppie Vink en Juliaan van de Vuurst. Onderste rij: Sjaak Wezel, Nico Kok, Elly Oudkerk, Ron Kerssens, Rob Nies en Lisette van Gelderen. Op de foto ontbreken Dirk van der Grijn, Wendy Hespen en Ellen Veldhuis

De Raad van Toezicht: v.l.n.r. Peter Zaal, Dick Zwart, Siem Bakker, Piet Roggeveen en Jan van Haeften

HOOFDSTUK V

5

De toekomst

Laurens van Biljouw, huurder sinds 2003

J Ik heb mijn plek snel gevonden. Maar ik weet dat er woningnood heerst. Dat starters gemiddeld zes tot zeven jaar moeten wachten voordat ze wat vinden

Laurens van Biljouw kreeg op 24 april 2003 de sleutel van de Schansstraat 59, een galerijflat. Van Biljouw is 26 jaar en wordt beroepsmilitair. Hij zit in het laatste jaar van zijn opleiding. In zijn woning is het nog het bekende rommeltje van iemand die net is verhuisd. 'Ik blijf hier zeker tien jaar wonen', zegt hij. Het laatste woord is aan Laurens van Biljouw.

Slim ingeschreven

Van Biljouw kwam op zijn vierde jaar vanuit Amsterdam naar Wormer. Slim genoeg schreef hij zich op zijn achttiende in als woningzoekende, waardoor hij, toen hij ontdekte dat deze flatwoning leeg stond, al acht jaar op de 'wachtlijst' stond. 'Ik heb mijn plek dus snel gevonden. Maar ik weet dat er woningnood heerst. Dat starters gemiddeld zes tot zeven jaar moeten wachten voordat ze wat vinden.'

Hij vindt dat Woningstichting Wormer hem uitstekend heeft geholpen. 'Er moest namelijk het een en ander worden uitgezocht in verband met mijn inschrijfgegevens bij WoningNet. Ik was even bang dat de flat daardoor aan mijn neus voorbij zou gaan. Maar de woningstichting heeft goed werk gedaan. Dat was echt een pak van mijn hart.'

Een kritische woonconsument

Verder toont Van Biljouw zich een kritische woonconsument. Het zou bijvoorbeeld beter zijn, vindt hij, 'wanneer je rechtstreeks kunt bellen met bijvoorbeeld een aannemer, die een klus moet doen in je huis. Nu zit de woningstichting er altijd als extra schakel tussen.' Bij reparatieverzoeken

van cv of geiser, verstopping van de afvoeren en bij glasbreuk kunnen huurders dat overigens al, maar Biljouw vindt dat dat voor meer zaken zou moeten kunnen. Verder was zijn flat weliswaar gerenoveerd toen hij erin kwam, maar 'wat ze hebben gedaan is niet echt van deze tijd. Dat zou beter kunnen. In de woning zat bijvoorbeeld nog een lambrisering en in de wc betonemaille. Daar deden ze niks aan. Dus heb ik de wc maar zelf betegeld.' Niet slecht overigens, de boel ziet er netjes uit.

Huurders, verenigt u

Verder is over sommige zaken niet goed nagedacht, vindt Van Biljouw. Over de plaats van de wasmachinekraam in de keuken bijvoorbeeld. 'Als ik daar een wasmachine zou zetten, dan kan het keukenkastje linksonder niet meer open.'

Wel is hij blij met de nieuw geïnstalleerde cv. En overal zit dubbelglas. De vereniging Huurders voor Huurders vindt Van Biljouw wel belangrijk. 'Er moet een instantie zijn, die een huurder helpt als er een probleem dreigt met de woningstichting. Het is goed als huurders zich op die manier verenigen.'

Directeur Theo Krijnen:

‘De geschiedenis bewijst ons bestaansrecht’

Algemeen belang

De it is in een notendop het belang waarvoor de Woningstichting Wormer staat. Het is geen commercieel belang en geen eigen belang, maar het algemeen belang van Wormerland. De woningstichting wil nu en in de toekomst bijdragen aan een vitale gemeente. Woningstichting Wormer zal zich daarom blijvend inzetten voor betaalbare woningen – huur en koop – voor verschillende doelgroepen.

‘Zielepiet’

Je hoort soms negatieve geluiden in volkshuisvestingsland. Dat woningcorporaties uiteindelijk geen toekomst hebben, omdat iedereen voor zichzelf zal zorgen – op een enkele ‘zielepiet’ na. Ik ben het daar faliekant mee oneens. Ik ben er van overtuigd dat de behoefte aan kwalitatief goede huur- en koopwoningen, tegen een aantrekkelijke prijs, blijft bestaan. Als corporatie, met een maatschappelijk in plaats van een commercieel doel, kunnen wij aan die vraag voldoen.

Nieuwkomers en ouderen

We moeten bouwen om nieuwkomers op de woningmarkt onderdak te bieden. En we moeten bouwen om ouderen de woonruimte te bieden waaraan ze behoefte hebben. Ouderen blijven veel langer zelfstandig wonen. Als woningstichting staan we voor de uitdaging woningen te realiseren, van hoge kwaliteit, die gemakkelijk kunnen worden aangepast als de fysieke conditie van de bewoners daarom vraagt. ‘Levensloopbestendig bouwen’, heet dat in het jargon van de 21ste eeuw.

Betere service

Woningstichting Wormer dient niet alleen het algemeen, maar ook het individueel belang. Dat doen we door goed te luisteren naar wat onze bewoners willen. In ons nieuwe kantoor, dat wij in april 2003 betrokken, kunnen we onze klanten beter van

‘In de gemeente heerscht woningnood’, zei burgemeester D. Kooiman al in 1911. Het lijkt erop alsof er in al die jaren weinig is veranderd. De hele geschiedenis van de woningbouwvereniging staat in het teken van ‘bouwen tegen woningnood’. En ook Woningstichting Wormer ziet zich voor de komende jaren met hetzelfde probleem geconfronteerd. Er zijn contouren vastgelegd, die de bouw mogelijkheden begrenzen. Natuurlijk ben ik er niet voor om dit prachtige dorp vol te bouwen. Maar tegelijkertijd staat voor mij vast dat we wel iets moeten. Als we niet kunnen bouwen, is er geen doorstroming. Als er geen doorstroming is, vergrijst de gemeente. En als de gemeente vergrijst, daalt het voorzieningenniveau.’

dienst zijn dan in onze eerdere kantoorlocaties. Onze ambitie is verdere verbetering van onze service. Zo richten we in ons nieuwe kantoor een ruimte in waarin onze klanten keuzemogelijkheden worden geboden bij nieuwbouw of renovatie. De klant zal in steeds belangrijkere mate bepalen hoe de woning er vanbinnen uit gaat zien.

Daarnaast stelt de moderne informatie- en communicatietechnologie ons in staat ons woningaanbod op internet te zetten, met foto's, een plattegrond, prijzen en andere belangrijke informatie. Ook in ons kantoorpand zullen we deze informatie digitaal aanbieden, om onze klanten optimaal te informeren.

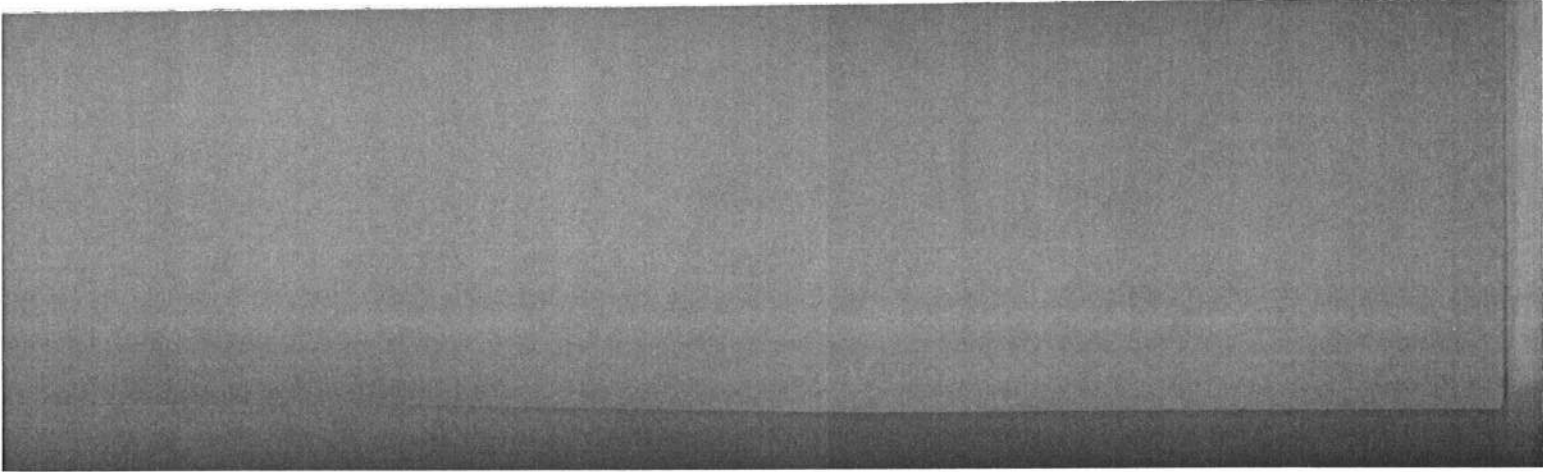
'Werkend vanuit het nieuwe kantoor, als organisatie met een rijke sociale historie; werkend met medewerkers, een bestuur en een Raad van Toezicht die zich maximaal inzetten; en gesteund door de Huurdersvereniging en door bewonerscommissies, gaan we vol vertrouwen de toekomst tegemoet. De geschiedenis heeft het belang van ons bestaan immers bewezen.'

 *De woningstichting
wil nu en in de
toekomst bijdragen
aan een vitale gemeente*

Inhoudsopgave

De ontwikkeling van ons logo	2
Voorwoord	3
Hoofdstuk I: De vooroorlogse periode	5
Cholera en woningnood	7
'Betere mensen in betere woningen'	8
'Het groote belang der arbeiders'	9
'De Helling'	11
Gedreven bestuurders, verwoestende oorlog	13
Ruim zeventig jaar huurder	15
Hoofdstuk II: Wederopbouw	17
De draad weer opgepakt	19
Woonruimteverdeling en onderhoud	21
De vijftiger jaren... ..	22
Bouwen, bouwen, bouwen	25
Vrijwillige pioniers	28
Straatnamen in Wormer	29
Hoofdstuk III: Democratisering en medezeggenschap	31
Democratisering en medezeggenschap	33
Sanering en huurschulden	35
Toenemende werkdruk	37
Het badhuis volgens Jaap Oud	39
De familie Villano	40
A.C. van Esseveld, de eerste directeur	41

Hoofdstuk IV: Groei en professionalisering	43
Groei en professionalisering	45
'Wij willen wonen!'	47
Nog meer bouwen	49
Bouwen voor senioren	53
Wie mag waar wonen?	54
De woningen van het eerste uur... ..	55
De eerste naoorlogse woningen... ..	57
Beschuit	59
De bloemist van Dorpsstraat 102	61
Een nieuw kantoor	63
Eigen woningbezit	64
Huurders voor Huurders	65
Huurder, bestuurder en buurtconciërge Dirk Brouwer	66
Van vereniging naar stichting	67
Drie decennia Siem Bakker	68
 Hoofdstuk V: De toekomst	 71
Laurens van Biljouw, huurder sinds 2003	73
Directeur Theo Krijnen: 'De geschiedenis bewijst ons bestaansrecht'	75
 Colofon	 79

Colofon

Opdrachtgever	Woningstichting Wormer
Redactie	De werkgroep 'boek 90 jaar Woningbouwvereniging Wormer' bestaande uit: Laura van Braam, Dirk Brouwer (initiatiefnemer voor het boekje), Lisette van Gelderen, Nico Kok en Theo Krijnen
Tekst & eindredactie	Jos Moerkamp (Public Creation, Baarn)
Vormgeving en opmaak	Peter Louman, Assendelft Studio Welgraven, Limmen
Druk en afwerking	Spinhex & Industrie, Amsterdam
Uitgebracht	Najaar 2003
Oplage	2.500 ex.

Bronnen:

'De Eendrachtstraat 1913-1983' door W. Wezel
'Uit de Geschiedenis van Wormer' door C. Mol
Wormer in oude ansichten
Het archief van Woningbouwvereniging Wormer
Het Waterlandarchief te Purmerend
Het archief van het Noordhollands Dagblad

Wij danken iedereen die ons spontaan van informatie en foto's heeft voorzien.

Negentig jaar volkshuisvesting in Wormer

Op 23 februari 1912 werd de 'Bouwvereniging Wormer' opgericht. Daarmee begon de volkshuisvesting in Wormer. Doel was het (arbeiders)volk een fatsoenlijk dak boven het hoofd te geven.

Door de jaren heen is veel veranderd en veel bereikt. Er zijn ontzagwekkend veel woningen gebouwd om tegemoet te komen aan de niet aflatende behoefte.

De bewoners veranderden: van dankbare arme sloebers, naar geëmancipeerde huurders die het beleid mede wilden bepalen, naar kritische woonconsumenten die hoge eisen stellen aan de kwaliteit van hun woningen en aan de dienstverlening.

Op die golven veranderde de vereniging mee. De 'bouwvereniging' werd in 1966 woningbouwvereniging Wormer. En in 2002, negentig jaar na de oprichting, ontstond de woningstichting Wormer.

Dit boek beschrijft de kleurrijke geschiedenis van negentig jaar volkshuisvesting in Wormer. Het werd gemaakt ter gelegenheid van de officiële opening van het nieuwe kantoor van woningstichting Wormer, op 24 oktober 2003. In een stichtingsvorm en in een nieuwe behuizing is woningstichting Wormer in staat om ook in de toekomst de diensten en de kwaliteit te leveren die de klanten van haar verwachten.

Woningstichting Wormer. Bouwend aan uw woonwensen.